

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет
імені Івана Пулюя

Кафедра менеджменту
інноваційної діяльності
та підприємництва

навчально-методичний посібник

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ

для студентів
спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа»
освітньо кваліфікаційного рівня «бакалавр»
денної форми навчання

Тернопіль – 2017

УСТАНОВА

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ

Владимир О. М. Навчально-методичний посібник з дисципліни “Фінансове забезпечення діяльності” для студентів спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа» освітньо кваліфікаційного рівня «бакалавр» усіх форм навчання / Б. М. Андрушків, О. М. Владимир, І.Б. Федішин, Р.П. Шерстюк. – Тернопіль, ТНТУ ім. Івана Пулюя, 2017. – 112 с.

Навчально-методичний посібник містить вступ, тематичний план, зміст дисципліни “Фінансове забезпечення діяльності”, плани практичних занять (питання для самоконтролю), методичні вказівки до виконання самостійної роботи, питання для самостійного вивчення, зразок тестів модульного контролю, методичні вказівки до виконання контрольної роботи, варіанти контрольних робіт, перелік питань, що виносяться на залік, а також список рекомендованої літератури.

Укладач: к.е.н., доц. Владимир Ольга Михайлівна

Рецензент: д.е.н., проф. Андрушків. Б. М.

ВСТУП

Фінанси підприємств за своєю сутністю – це складна економічна категорія. Фінансове забезпечення – це різноманітні фонди фінансових ресурсів, що створюються і використовуються з метою здійснення виробництва і реалізації продукції, робіт, послуг у різних галузях, а також для фінансування інших видів діяльності підприємства. Щоб успішно функціонувати на ринку, кожне підприємство повинно залучати зовнішні джерела фінансування.

Фінансове забезпечення діяльності – це мистецтво, яке потребує таланту, терпіння і вміння. Його особливістю є те, що за різними формами фінансових відносин можна бачити світ економіки у їх взаємозв'язку і гармонії. В умовах ринкової економіки особлива увага акцентується на перебудову форм і методів організації навчального процесу, який повинен забезпечити творче засвоєння програмного матеріалу за умов тісної інтеграції його з реальною практикою та досягненнями науки. Виходячи з цього, необхідно значно розширити і поглибити самостійну творчу роботу студентів в умовах вищої школи: особливо на виробництві. Останнє – є одним із найбільш важливих методів підготовки спеціалістів вищої кваліфікації, оскільки дає можливість готувати реальних спеціалістів для національного господарства країни.

Навчальні матеріали подані на підставі переліку змістових модулів (блоків змістових модулів навчальних дисциплін), що сформовані на основі освітньо-професійної програми підготовки і структурно-логічної схеми підготовки фахівців.

Метою дисципліни формування у студентів системи спеціальних знань у сфері у фінансового забезпечення діяльності підприємств.

Предметом дисципліни є вивчення та дослідження закономірностей організації фінансового забезпечення та його впливу на розвиток діяльності підприємств.

Основними завданнями дисципліни є: з'ясування основ організації фінансів підприємств з урахуванням організаційно-правових форм і виду економічної діяльності; розкриття особливостей організації грошових розрахунків

підприємств і сфер їх застосування; визначення механізму формування доходів, витрат та фінансових результатів діяльності підприємств, напрямків їх розподілу і використання; висвітлення особливостей організації оподаткування та кредитування підприємств в умовах обмеженості фінансових ресурсів; вивчення фінансового забезпечення відтворення необоротних та оборотних активів; дослідження організації фінансового планування та бюджетування на підприємствах на основі використання висновків комплексної оцінки фінансового стану підприємства.

У результаті вивчення курсу студенти **повинні знати**: основи фінансів підприємства, організацію грошових розрахунків підприємства, грошові надходження підприємства, напрямки формування та розподілу прибутку підприємства, порядок формування та використання оборотних коштів та основних фондів підприємства, порядок кредитування та оподаткування підприємств, напрямки фінансового планування на підприємстві та здійснення процедури санації на підприємстві ;

уміти: нормувати власні оборотні кошти підприємства, визначати точку беззбитковості та рівень рентабельності діяльності підприємства; здійснювати оцінку прибутковості продукції підприємства; визначати фінансові результати діяльності підприємства, розраховувати плату за користування кредитом підприємства;

володіти: методами аналізу відхилень фактичних результатів від планових; методами експертної стратегічної та оперативної діагностики фінансово-господарської діяльності підприємства.

Викладання курсу передбачає проведення лекцій, практичних занять. Певна частина програмного матеріалу має бути засвоєна студентами в процесі самостійної роботи, виконання тестових та розрахунково-аналітичних завдань при розгляді певних фінансових ситуацій.

Курс «Фінансове забезпечення» тісно пов'язаний з такими дисциплінами, як «Основи менеджменту», «Економічна теорія», «Бухгалтерський облік та звітність у галузі», «Управління витратами», «Підприємництво».

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

дисципліни

«ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Основи організації фінансових відносин підприємств												
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи організації фінансів підприємств												
Тема 1. Суть і функції грошей	10	2,5	1	-	-	6	10	0,83	0,5	-	-	8,67
Тема 2. Основи організації фінансів підприємств	10	3	2	-	-	6	10	0,83	0,5	-	-	8,67
Разом за змістовим модулем 1	20	5,5	3	-	-	12	20	1,66	1	-	-	17,34
Змістовий модуль 2. Організація грошових розрахунків та грошових надходжень підприємств. Капітал підприємства												
Тема 3. Організація грошових розрахунків підприємства	10	2,5	2	-	-	6	10	0,83	0,5	-	-	8,67
Тема 4. Грошові надходження підприємств	10	2,5	1	-	-	6	10	0,83	0,5	-	-	8,67
Тема 5. Капітал підприємства	10	3	1	-	-	6	10	0,83	0,5	-	-	8,67
Разом за змістовим модулем 2	30	8	4	-	-	18	30	2,49	1,5	-	-	26,01
Змістовий модуль 3. Система оподаткування підприємств												
Тема 6. Оподаткування підприємств	10	2,5	1	-	-	6	10	0,85	0,5	-	-	8,65
Разом за змістовим модулем 3	10	2,5	1	-	-	6	10	0,85	0,5	-	-	8,65
Разом за 1-й модуль	60	16	8	-	-	12	60	5	3	-	-	52
Модуль 2. Фінансове забезпечення діяльності підприємств												
Змістовий модуль 4. Фінансове забезпечення діяльності підприємств шляхом кредитування, інвестування та інших джерел												

Тема 7. Кредитуванні та інші джерела фінансового забезпечення діяльності підприємств	10	2,5	1			6	10	0,83	0,5			8,67
Тема 8. Інвестування у підприємницькій діяльності	10	2,5	1			6	10	0,83	0,5			8,67
Разом за змістовим модулем 4	20	5	2	-	-	12	20	1,66	1	-	-	17,34
Змістовий модуль 5. Формування і розподіл прибутку. Оцінка фінансового стану підприємства												
Тема 9. Формування і розподіл прибутку	10	2,5	2	-	-	6	10	0,83	0,5	-	-	8,67
Тема 10. Оцінка фінансового стану підприємства	10	2,5	2	-	-	6	10	0,83	0,5	-	-	8,67
Разом за змістовим модулем 5	20	5	4	-	-	12	20	1,66	1	-	-	17,34
Змістовий модуль 6. Фінансове планування на підприємствах. Фінансова санація та банкрутство підприємств.												
Тема 11. Фінансове планування на підприємствах	10	3	1			6	10	0,83	0,5			8,67
Тема 12. Фінансова санація та банкрутство підприємств	10	3	1			6	10	0,85	0,5			8,65
Разом за змістовим модулем 6	20	6	2			12	20	1,68	1			17,32
Разом за 2-й модуль	60	16	8	-	-	36	60	5	3	-	-	52
Усього годин	120	32	16	-	-	72	120	10	6	-	-	104

ЗМІСТ
дисципліни
«ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ»

**Модуль 1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ
ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ**

**Змістовний модуль 1. КОНЦЕПТУАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ І
ІНФОРМАЦІЙНА БАЗА ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ**

Теоретичні основи організації фінансів підприємств. Суть і функції грошей. Визначення суті грошей і їх походження. Функції грошей. Еволюція форм грошей. Основи організації фінансів підприємств. Історичні передумови виникнення фінансів. Суть та функції фінансів підприємств. Фінансові ресурси підприємств, їх склад і джерела формування. Зміст фінансової діяльності та фінансова робота на підприємстві. Фінансова стратегія і політика підприємства. Організаційні основи функціонування фінансів підприємств

**Змістовний модуль 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ГРОШОВИХ РОЗРАХУНКІВ ТА
ГРОШОВИХ НАДХОДЖЕНЬ ПІДПРИЄМСТВ. КАПІТАЛ ПІДПРИЄМСТВА**

Організація грошових розрахунків підприємства. Сутність грошових розрахунків і принципи їх організації. Класифікація грошових потоків підприємства. Готівкові розрахунки на підприємстві. Суть і форми безготівкових розрахунків. Розрахунково-платіжна дисципліна, її зміст і значення у фінансово-господарській діяльності підприємств. Особливості організації розрахунків підприємств готельно-ресторанної діяльності. Грошові надходження підприємств. Характеристика, склад і класифікація грошових надходжень підприємств. Доходи (виручка) від реалізації продукції. Доходи від фінансово-інвестиційної та іншої діяльності. Особливості отримання доходу підприємствами готельно-ресторанної справи. Капітал підприємства. Капітал підприємства і джерела його формування. Основний капітал підприємства. Види

вартості основного капіталу. Знос основних фонів. Амортизація. Оборотний капітал підприємства. Порядок нормування оборотних коштів підприємства. Методи визначення сукупної потреби в оборотних коштах

Змістовний модуль 3. СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Оподаткування підприємств. Поняття і значення податків. Види податків. . Методи нарахування та утримання податків. Державний бюджет. Особливості оподаткування суб'єктів туристичної та готельно-ресторанної діяльності.

Модуль 2. УПРАВЛІННЯ ОБ'ЄКТАМИ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Змістовний модуль 4. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ШЛЯХОМ КРЕДИТУВАННЯ, ІНВЕСТИВАННЯ ТА ІНШИХ ДЖЕРЕЛ

Кредитуванні та інші джерела фінансового забезпечення діяльності підприємств. Суть і функції кредиту, принципи кредитування. Види та форми кредиту. Процес отримання банківського кредиту. Інші джерела фінансового забезпечення діяльності підприємств. Інвестування у підприємницькій діяльності. Суть та значення інвестування. Види інвестицій. Емісійна політика підприємства. Дивідендна політика підприємства

Змістовний модуль 5. ФОРМУВАННЯ І РОЗПОДІЛ ПРИБУТКУ. ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Формування і розподіл прибутку. Прибуток підприємства: суть, функції та фактори впливу. Рентабельність підприємства. Методи планування прибутку підприємства. Витрати підприємства. Формування чистого прибутку підприємства. Розподіл і використання чистого прибутку підприємства. Оцінка фінансового стану підприємства. Фінансовий стан підприємства та методи його оцінки. Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану підприємства.

Показники оцінки фінансового стану підприємства. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства

Змістовний модуль 6. ФІНАНСОВЕ ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ. ФІНАНСОВА САНАЦІЯ ТА БАНКРУТСТВО ПІДПРИЄМСТВ.

Фінансове планування на підприємствах. Суть, методи і завдання фінансового планування на підприємстві. Складання фінансових планів на підприємстві. Перспективне фінансове планування. Складання поточного фінансового плану – балансу доходів і видатків. Бюджетування на підприємстві. Оперативний фінансовий план (платіжний календар). Фінансовий план державних підприємств. Фінансова санація та банкрутство підприємств. Фінансова криза на підприємстві: зміст і причини. Виникнення. Економічна суть, джерела та необхідність фінансової санації підприємств. Порядок проведення санації підприємств. Досудова санація підприємства. Судова процедура санації підприємства. Банкрутство підприємства: підстави і наслідки

ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичні заняття з дисципліни «Фінансове забезпечення діяльності» проводяться для студентів денної форми навчання. Їх мета – поточна перевірка рівня засвоєння студентами навчального матеріалу з окремих навчальних елементів дисципліни, які винесені на практичні заняття, оцінка набуття майбутніми фахівцями глибоких економічних знань з питань фінансового забезпечення підприємств, формування у них аналітичного мислення, опанування основних підходів щодо вибору, обґрунтування та реалізації найбільш ефективних фінансових рішень в процесі управління.

Крім цього, на практичних заняттях передбачається розв'язання типових завдань та проведення тестового контролю, що дозволяє здійснювати перевірку рівня засвоєння навчального матеріалу курсу.

На практичні заняття виносяться найважливіші й найскладніші питання дисципліни. При підготовці до занять потрібно передусім прочитати конспект лекцій з відповідного змістового модуля, вивчити понятійний апарат і досягнути логіку навчального матеріалу. Доцільно звернутися до вивчення рекомендованої літератури відповідно до конкретного змістовного модуля.

Тема1. Суть і функції грошей

1. Визначення суті грошей і їх походження
2. Функції грошей
3. Еволюція форм гроше

Теоретичні питання:

1. Дайте визначення грошей.
2. Поясніть виникнення грошей внаслідок розвитку товарного обміну.
3. Назвіть концепції походження грошей.
4. Поясніть сутність раціоналістичної концепції.
5. Висвітліть специфіку споживчої та мінової вартості грошей.

6. У чому полягає відмінність між грошима як грошима і грошима як капіталом?

7. Коли використовують гроші як капітал?

8. Назвіть форми грошей.

9. Перелічіть і схарактеризуйте властивості грошей.

Тести:

1. Знайдіть правильну відповідь на питання: чому виникли гроші?

а) завдяки домовленості людей для спрощення процесів обміну продуктами праці;

б) їх створила держава для фінансового забезпечення реалізації своїх загальносуспільних функцій;

*в) завдяки стихійному виділенню з всієї маси товарів, що обмінювалися на ринку, одного, який став виконувати специфічну роль засобу обміну;

г) тому що безпосередній обмін товарів (бартер) технічно надто складний, дорогий і не зручний.

2. Яке з наведених визначень найбільш повно і точно виражає сутність грошей:

а) гроші – це законний платіжний засіб;

б) гроші – це абстрактне мірило вартості;

в) гроші – це абсолютно ліквідний актив;

*г) гроші – це загальний еквівалент;

д) гроші - це все те, що використовується як гроші;

е) гроші – це речова форма суспільних відносин.

3. Знайдіть правильну відповідь на питання, що таке кредитні гроші:

а) гроші, що емітуються центральним банком для кредитування потреб державного бюджету;

*б) будь-які неповноцінні гроші, які мають стабільну вартість, що базується на довірі до емітента;

в) гроші, що емітуються банками для кредитування реального сектору економіки;

г) будь-які гроші, що мають стабільну вартість.

4. Які дві функції грошей історично сформувалися першими:

а) міра вартості і світові гроші;

б) засіб обігу і засіб платежу;

в) засіб нагромадження і засіб обігу;

*г) міра вартості і засіб обігу.

5. Укажіть, який з наведених нижче фінансових інструментів є законним засобом платежу в Україні:

а) депозитні гроші;

*б) банківські білети центрального банку;

в) облігації внутрішньої державної позики;

г) чеки;

д) платіжні картки;

е) векселі;

ж) монета.

6. Які з наведених чинників відіграли вирішальну роль у демонетизації золота:

а) прагнення урядів сконцентрувати все золото у своїх стратегічних запасах;

б) інтенсивне використання золота у виробництві (електронна техніка, озброєння, медтехніка, виробництво прикрас тощо);

*в) велика дорожнеча обігу грошей;

* г) недостатні запаси золота в природі;

*д) невіддатливість золотомонетного обігу до регулюючого впливу держави;

е) бажання держав перебрати на себе емісію нерозмінних грошових знаків для покриття своїх фінансових потреб.

7. В яких двох функціях гроші найбільш потерпають від інфляції:

а) як міра вартості;

*б) як засіб платежу;

в) як засіб обігу;

*г) як засіб нагромадження.

8. Що є спільного між депозитними і електронними грошми:

*а) відсутність внутрішньої субстанціональної вартості;

*б) здійснюють оборот тільки всередині банківської системи;

в) здійснюють оборот тільки поза банківською системою;

г) не мають спільних рис.

9. Назвіть шість якісних властивостей грошей.

1) економічність - мінімальні витрати на виготовлення грошей і забезпечення ними потреб обороту;

2) довгостроковість використання;

3) однорідність - екземпляри грошей є взаємозамінними;

4) подільність - легкодільні на будь-які частини;

5) портативність - легко носити, зручно користуватись;

6) стабільність вартості - полягає в постійності рівня їх купівельної спроможності.

10. Укажіть, яку функцію виконують гроші у таких випадках:

а) при купівлі автомобіля в магазині за готівку(**засіб обігу**);

б) при визначенні тарифів на електроенергію;**(міра вартості)**

в) при розміщенні грошей на строковому банківському депозиті (**засіб нагромадження**);

г) при купівлі телевізора з відстрочкою платежу (**міра вартості**);

д) при сплаті податку з прибутку(**засіб платежу**).

11. Визначіть, що таке паперові гроші:

*а) грошові знаки, що виготовлені з паперу

б) будь-які гроші, номінальна вартість яких не співпадає з реальною вартістю того матеріалу, з якого вони виготовлені;

*в) грошові знаки, що випущені в оборот урядом в порядку покриття доходом від їх емісії бюджетного дефіциту.

12. За яких умов банкноти центрального банку (кредитні гроші) можуть перетворитися в паперові гроші:

а) якщо центральний банк виготовляє їх з особливого, а зі звичайного паперу;

б) якщо ЦБ випускає в оборот недостатню кількість банкнот;

*в) якщо емісія банкнот використовується переважно для покриття бюджетного дефіциту;

*г) якщо надані комерційними банками кредити в широких масштабах своєчасно не повертаються позичальниками.

13. В чому полягає роль держави у творенні грошей:

а) держава створює гроші як економічне явище на законодавчій основі;

б) держава не створює грошей, а тільки надає їм певної форми;

*в) держава тільки надає грошам зручної для користувачів форми і певних якісних властивостей відповідно до вимог ринку;

г) держава тільки регулює обіг грошей і їх вартість.

Тема 2. Основи організації фінансів підприємств

1. Історичні передумови виникнення фінансів

2. Суть та функції фінансів підприємств

3. Фінансові ресурси підприємств, їх склад і джерела формування

4. Зміст фінансової діяльності та фінансова робота на підприємстві

5. Фінансова стратегія і політика підприємства

6. Організаційні основи функціонування фінансів підприємств

Теоретичні питання:

1. Дайте визначення і назвіть ознаки, які властиві фінансам підприємств.

2. Дайте характеристику функцій фінансів підприємств.

3. Назвіть основні напрямки фінансової політики підприємства.
4. В чому відмінність між фінансовими ресурсами і капіталом підприємства?
5. Які принципи організації фінансів підприємств Ви знаєте?
6. В чому полягає зміст і мета фінансової роботи на підприємстві?

Тести:

1. У чому полягає економічна суть поняття «фінанси підприємств»?

а) економічні відносини, пов'язані з рухом грошових потоків, формуванням, розподілом і використанням доходів і грошових фондів суб'єктів господарювання в процесі відтворення;

б) система галузевих відносин, пов'язаних із виробництвом і реалізацією товарів, виконанням робіт, наданням послуг;

в) економічні відносини, які виникають між підприємством і державою в процесі формування і використання централізованих фондів грошових коштів;

г) відповідна сфера відносин підприємства з державними і недержавними інституціями, пов'язаними з процесами розподілу та перерозподілу ВВП та з формуванням, розподілом і використанням фінансових ресурсів підприємством.

2. Фінанси підприємств виконують такі функції:

а) розподільчу;

б) відтворювальну;

в) контрольну;

г) кредитну;

д) фіскальну;

е) фондоутворюючу.

3. Вкажіть основні джерела формування власних фінансових ресурсів підприємств:

а) кредитні інвестиції;

б) страхові відшкодування;

в) прибуток від звичайної діяльності та надзвичайних подій;

- г) надходження коштів від емісії цінних паперів;
- д) амортизаційні відрахування;
- е) статутний капітал.

4. На яких принципах ґрунтується організація фінансів підприємств:

- а) економічного підпорядкування;
- б) фінансової незалежності;
- в) цільового використання бюджетних коштів;
- г) самоокупності та самофінансування;
- д) соціальної справедливості;
- е) економічної відповідальності за результати діяльності;
- є) контролю за господарською діяльністю;
- ж) прибутковості.

5. Вкажіть основні джерела формування позичкових фінансових ресурсів підприємств:

- а) валовий і чистий прибуток;
- б) бюджетні субсидії;
- в) короткотермінові кредити банків;
- г) стійкі пасиви;
- д) довготермінові кредити банків.

6. Комерційний розрахунок – це:

- а) метод ведення господарювання, який полягає в постійному порівнювання витрат і результатів діяльності;
- б) вид розрахунків, які виникають у процесі фінансово-господарської діяльності між суб'єктами господарювання;
- в) законодавчо встановлений спосіб ведення фінансово-господарської діяльності;
- г) спосіб відшкодування вартості товарів, робіт і послуг.

7. Вкажіть основні джерела формування залучених фінансових ресурсів підприємств:

- а) прибуток від фінансових операцій;

- б) заборгованість підприємства з усіх видів платежів до бюджету;
- в) сума векселів, які видало підприємство постачальникам у рахунок забезпечення поставок продукції;
- г) прибуток від іншої операційної діяльності;
- д) заборгованість підприємства за внесками до позабюджетних фондів.

8. Які основні напрямки фінансової роботи на підприємстві Ви знаєте?

- а) фінансове планування;
- б) фінансове адміністрування;
- в) оперативна фінансова робота;
- г) контрольна-аналітична робота;
- д) нормативно-методична робота.

9. Вкажіть термін здійснення фінансових прогнозів на підприємстві:

- а) до 1 року;
- б) до 10 років;
- в) від 3 до 5 років;
- г) немає правильної відповіді.

10. Яка організаційно-правова форма господарювання підприємств поширена в Україні?

- а) приватне підприємство;
- б) товариство з обмеженою відповідальністю;
- в) державне підприємство;
- г) акціонерне товариство.

11. Фінансові ресурси підприємства утворюються за рахунок:

- а) тільки власних коштів;
- б) власних і позичкових коштів;
- в) тільки позичкових коштів;
- г) власних, залучених і позичених коштів;
- д) залучених коштів.

12. Капітал підприємства – це:

а) вкладення в наявні матеріальні, нематеріальні, фінансові активи та грошові кошти, які перебувають у розпорядженні підприємства і достатні для виконання господарської та фінансової діяльності, отримання вигоди;

б) фінансові активи та грошові кошти, які належать фізичним і юридичним особам;

в) зафіксована в установчих документах загальна вартість активів, що є внеском власників до капіталу підприємства;

г) сума дооцінки необоротних активів, вартість необоротних активів, безкоштовно отриманих підприємством від інших юридичних або фізичних осіб.

13. До власного капіталу підприємства належить:

а) статутний капітал;

б) основний капітал;

в) резервний капітал;

г) нерозподілений прибуток;

е) додатковий вкладений капітал;

ж) основний і нагромаджений капітал.

14. Який розмір статутного капіталу для акціонерних підприємств передбачено чинним законодавством України?

а) 1000 мінімальних заробітних плат;

б) 1250 мінімальних заробітних плат;

в) 1200 мінімальних заробітних плат;

г) немає правильної відповіді.

15. Який розмір статутного капіталу для товариств з обмеженою відповідальністю передбачено чинним законодавством України?

а) 100 мінімальних заробітних плат;

б) 200 мінімальних заробітних плат;

в) 250 мінімальних заробітних плат;

г) немає правильної відповіді.

Задачі:**Задача 1.**

Використовуючи дані балансу ВАТ «Будівельна компанія» провести трендовий та структурний аналіз статей балансу за період 2006-2008 рр., структуру активів та пасивів і зробити відповідні висновки.

Задача 2.

На підставі балансу та звіту про фінансові результати ВАТ «Будівельна компанія» проаналізувати динаміку валової та операційної рентабельності, рентабельності виробництва, реалізації, оборотних, чистих активів, активів (ROA), власного капіталу (ROE), інвестицій (ROI) порівняти із середньогалузевими на поточну дату і навести заходи щодо збільшення показників прибутковості.

Тема 3. Організація грошових розрахунків підприємства

1. Сутність грошових розрахунків і принципи їх організації
  - 1.1. Класифікація грошових потоків підприємства
2. Готівкові розрахунки на підприємстві
3. Суть і форми безготівкових розрахунків
4. Розрахунково-платіжна дисципліна, її зміст і значення у фінансово-господарській діяльності підприємств
5. Особливості організації розрахунків підприємств готельно-ресторанної діяльності

Теоретичні питання:

1. Охарактеризуйте нормативно-правове забезпечення системи розрахунків в Україні.
2. Визначить проблеми і перспективи здійснення безготівкових розрахунків в Україні.

3. Дайте характеристику вексельним розрахункам у фінансово-господарській діяльності підприємства.

4. Назвіть основні види платіжних документів, які використовують на підприємстві при здійсненні безготівкових розрахунків.

Тести:

1. Безготівкові розрахунки – це:

- а) розрахунки, які здійснюють готівкою;
- б) розрахунки за бартером;
- в) розрахунки за допомогою чеків;
- г) розрахунки, які здійснюють за допомогою записів на рахунках у банках

2. Готівкові розрахунки – це:

- а) платежі готівкою підприємств і фізичних осіб за реалізовану продукцію, а також за операціями, які не пов'язані з реалізацією продукції та іншого майна;
- б) розрахунки за бартером;
- в) розрахунки за допомогою відповідних платіжних інструментів;
- г) розрахунки, які здійснюють за допомогою записів на рахунках у банках.

3. Обсяг готівкових розрахунків для підприємств в Україні:

- а) обмежується установчим договором чи статутом підприємства;
- б) обмежується законодавством;
- в) не обмежується.
- г) обмежується лише для промислових підприємств.

4. Яким чином розраховують граничний розмір готівки в касі підприємств?

- а) як залишок коштів, установлений установами банків;
- б) на підставі розрахованого підприємством середньоденного надходження готівки до каси;
- в) на підставі розрахованої підприємством середньоденної видачі готівки з каси;
- г) як залишок коштів, установлений державою.

5. Вкажіть граничну суму ліміту готівкових розрахунків підприємства з іншими організаціями протягом дня?

- а) 3000 гривень;
- б) 5000 гривень;
- в) 10000 гривень;
- г) немає правильної відповіді.

6. Вкажіть правильне визначення терміна «платіжне доручення»:

- а) документ, що містить доручення чекодавця банку перерахувати з його рахунка певну суму коштів;
- б) письмове боргове зобов'язання, яке дає право вимагати від боржника сплати відповідної суми;
- в) письмове доручення власника рахунка перерахувати відповідну суму зі свого рахунка на рахунок отримувача коштів;
- г) комбінований документ, який містить вимогу постачальника та доручення платника.

7. Знайдіть у правій колонці правильне визначення кожного виду розрахунків:

А) Розрахунки за товарними операціями:	1) розрахунки підприємства з бюджетом;
	2) платежі за виконані роботи, послуги;
Б. Розрахунки за нетоварними операціями: цільові фонди;	3) обов'язкові відрахування в державні
	4) розрахунки з кредитними установами;
	5) платежі за відвантаженою продукцію.

8. У межах яких розрахунків застосовуються платіжні доручення?

- а) за платежами тільки за товарними операціями;
- б) за платежами для перерахування підприємствами сум, які належать фізичним особам, на їхні рахунки у банках;
- в) за платежами товарного й нетоварного характеру;
- г) немає правильної відповіді.

9. Платіжна вимога-доручення – це:

а) розрахунковий документ, що містить доручення банку покупця банкові постачальника здійснити оплату рахунків постачальника;

б) письмове боргове зобов'язання, яке дає право вимагати від боржника сплати відповідної суми;

в) розрахунковий документ, що містить доручення чекодавця банкові щодо здійснення платежу;

г) комбінований розрахунковий документ, який складається з двох частин: вимоги постачальника до покупця про оплату поставленої йому продукції; доручення платника банкові про перерахування з його рахунка коштів на рахунок одержувача.

10. Вкажіть правильне визначення терміна «платіжна вимога»:

а) комбінований документ, який містить вимогу постачальника та доручення платника;

б) розрахунковий документ, що містить доручення чекодавця банкові щодо здійснення платежу;

в) розрахунковий документ, що містить доручення банку покупця банкові постачальника здійснити оплату рахунків постачальника;

г) це платіжний документ, який використовується для здійснення примусового списання (стягнення) коштів з рахунків платників стягувачами, яким закон надає право таких дій.

11. Розрахунковий чек – це:

а) розрахунковий документ, в якому вказано конкретний платіж;

б) доручення банку покупця банкові постачальника оплатити рахунки постачальника;

в) форма розрахунку, за якої банк-емітент за дорученням клієнта має здійснити платіж;

г) письмове розпорядження чекодавця банкові, який його обслуговує, сплатити чекодержателю вказану в чеку суму коштів;

д) розрахунковий документ, що містить вимогу постачальника та доручення платника.

12. Вкажіть правильне визначення терміна «вексель»:

- а) доручення банкупокупця банку постачальника оплатити рахунки постачальника;
- б) письмове зобов'язання відповідної форми, яке надає право його власнику вимагати сплати відповідної суми у відповідний термін;
- в) форма розрахунку, за якої банк-емітент за дорученням клієнта має здійснити платіж;
- г) комбінований документ, який містить вимогу постачальника і доручення платника.

13. Переказний вексель – це:

- а) письмовий документ, який містить зобов'язання особи, котра видала вексель, сплатити власнику векселя певну суму;
- б) зобов'язання банку-емітента векселя сплатити вказаній у векселі особі відповідну суму в установленний термін;
- в) письмовий документ, який містить зобов'язання особи, котра видала вексель (трасанта), сплатити вказану у векселі суму «третьій» особі;
- г) немає правильної відповіді.

14. Товарний (комерційний) вексель:

- а) емітується корпораціями, фінансовими групами, комерційними банками;
- б) видається на основі реальної товарної угоди для мобілізації грошових ресурсів;
- в) використовується для кредитування торговельних операцій;
- г) виписує і підписує покупець (векседавець), оскільки це його боргове зобов'язання оплатити кредиторі вказану суму в установленний термін;
- д) немає правильної відповіді.

15. Вкажіть правильне визначення терміна «акредитив»:

- а) форма розрахунку, за якої банк-емітент за дорученням клієнта має здійснити платіж «третьій» особі;
- б) розрахунковий документ з дорученням однієї кредитної установи іншій здійснити оплату за рахунок спеціально задепонованих коштів;

в) розрахунковий документ, що містить доручення чекодавця банкові щодо здійснення платежу;

г) розрахунковий документом, що містить вимогу постачальника та доручення платника;

д) немає правильної відповіді.

16. Непокритий акредитив:

а) не може бути змінений або анульований без згоди постачальника, для якого він був відкритий;

б) може бути анульований банком-емітентом без попередньої згоди постачальника;

в) це акредитив, за яким платежі постачальнику гарантує банк-емітент;

г) немає правильної відповіді.

17. Покритий акредитив – це акредитив:

а) оплату за яким у разі тимчасової нестачі коштів на рахунку платника гарантує банк-емітент наданням банківського кредиту;

б) передбачає попереднє депонування коштів на окремому аналітичному рахунку банку;

в) може бути анульований банком-емітентом без попередньої згоди постачальника;

г) немає правильної відповіді.

18. Якщо покупець (платник) заздалегідь депонує кошти для розрахунку з постачальником, тоді такий акредитив слід вважати:

а) безвідкличним;

б) непокритим;

в) акцептованим;

г) покритим;

д) немає правильної відповіді

19. Акредитив відкличний:

а) може бути анульований чи змінений, але тільки за згодою бенефіціара, для якого його відкрито, і банку-емітента;

- б) якщо для нього попередньо резервуються кошти на окремому рахунку;
- в) може бути анульований чи змінений з ініціативи платника або банку-емітента, але без згоди постачальника;
- г) може бути змінений або анульований банком-емітентом з попереднім повідомленням бенефіціара.

20. Акредитив безвідкличний:

- а) може бути анульований чи змінений, але тільки за згодою бенефіціара, для якого його відкрито, і банку-емітента;
- б) якщо для нього попередньо резервуються кошти на окремому рахунку;
- в) може бути анульований чи змінений з ініціативи платника або банку-емітента, але без згоди постачальника;
- г) може бути змінений або анульований банком-емітентом з попереднім повідомленням бенефіціара.

Задачі:

Задача 1.

Підприємство з виробництва меблів у серпні 2017 р. прийняло рішення про перегляд розміру ліміту каси (у результаті збільшення товарообігу). Підприємство уклало договір про щоденну інкасацію готівки. Визначити граничний розмір готівки в касі (згідно з даними табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Місяць	Серпень 2017	Вересень 2017	Жовтень 2017	Листопад 2017	Грудень 2017	Січень 2017	Лютий 2017	Березень 2017	Квітень 2017	Травень 2017	Червень 2017	Липень 2017
Сума готівки, яка надійшла (грн.)	5423	6573	3560	6798	8300	1500	4563	7500	6658	2300	4560	1600

Розрахунок проводять на підставі даних про надходження готівки за три будь-які місяці підряд з останніх дванадцяти, що передують терміну встановлення ліміту каси.

Задача 2.

На 1 січня 2008 року грошові кошти транспортного підприємства «Автоперевізник» становили 37,5 тис. грн. Обсяг наданих автотранспортних послуг за минулий рік склав 720 тис. грн. Внаслідок купівлі 2-х вантажних автомобілів планується збільшення виручки від надання послуг на 15%. Яка сума грошових коштів вивільниться в результаті прискорення оборотності грошових коштів?

Тема 4. Грошові надходження підприємств

1. Характеристика, склад і класифікація грошових надходжень підприємств
2. Доходи (виручка) від реалізації продукції
3. Доходи від фінансово-інвестиційної та іншої діяльності
4. Особливості отримання доходу підприємствами готельно-ресторанної справи

Теоретичні питання:

1. Дайте характеристику грошових надходжень та поясніть їхню необхідність для підприємств.
2. Що таке доходи підприємства і як їх класифікують?
3. Дайте характеристику і назвіть методи визначення доходу підприємства.
4. Що таке виручка від реалізації продукції та які фактори впливають на її розмір?
5. Охарактеризуйте методи планування виручки від реалізації продукції.
6. Дайте характеристику цін, які встановлюють на підприємстві.

7. Розкрийте порядок установлення відпускної та роздрібної цін на продукцію.

8. Поясніть порядок формування роздрібної ціни.

Тести

1. Грошові надходження підприємства – це:

- а) вартість відвантаженої покупцям продукції;
- б) сума грошових коштів, які надходять у касу та на рахунки підприємства в банку;
- в) сума грошових коштів за реалізовані оборотні та необоротні активи підприємства;
- г) доходи від операційної діяльності підприємства.

2. До доходів від операційної діяльності підприємства належать:

- а) виручка від реалізації продукції;
- б) доходи від реалізації необоротних активів;
- в) доходи від реалізації виробничих запасів;
- г) доходи від реалізації іноземної валюти;
- д) доходи від операційної оренди активів;
- е) відшкодування збитків страховими організаціями;
- є) доходи від реалізації фінансових інвестицій.

3. Інший операційний дохід – це:

- а) дохід від безкоштовно отриманих активів;
- б) дохід від неопераційної курсової різниці;
- в) дохід від реалізації фінансових інвестицій;
- г) дохід від реалізації товарів;
- д) відшкодування раніше списаних активів.

4. До доходів від фінансових операцій належать:

- а) одержані пені, штрафи, неустойки;
- б) одержані гранти та субсидії;
- в) дохід від списання кредиторської заборгованості;

- г) дохід від участі в капіталі;
- д) інші фінансові доходи.

5. До доходів від іншої звичайної діяльності належать:

- а) доходи від реалізації товарів;
- б) доходи від фінансових операцій;
- в) інший операційний дохід;
- г) дохід від реалізації фінансових інвестицій;
- д) дохід від реалізації необоротних активів.

6. Дохід від участі в капіталі містить:

- а) дивіденди одержані;
- б) проценти одержані;
- в) інші доходи від фінансових операцій;
- г) доходи від інвестицій в асоційовані та дочірні підприємства;
- д) доходи від спільної діяльності.

7. Іншими фінансовими доходами є:

- а) дохід від безкоштовно отриманих активів;
- б) дохід від реалізації необоротних активів;
- в) дохід від реалізації нематеріальних активів;
- г) проценти отримані;
- д) дивіденди отримані.

8. Як визначається зміст фінансової діяльності за Національними стандартами бухгалтерського обліку?

- а) діяльність, яка зумовлює зміну розміру і складу власного і позичкового капіталів підприємства;
- б) придбання і реалізація необоротних активів, а також фінансових інвестицій, які не є складовими грошових коштів;
- в) операції, пов'язані з виробництвом або реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг), що є головною метою створення підприємства і забезпечують основну частку його доходу.

9. Операційна діяльність – це:

а) сукупність операцій з придбання та продажу довготермінових активів, а також поточних інвестицій, що не є еквівалентами грошових коштів;

б) сукупність операцій, які зумовлюють зміни величини та складу власного і позичкового капіталів;

в) основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, крім інвестиційної та фінансової;

г) немає правильної відповіді.

10. Основна діяльність – це:

а) операції, пов'язані з виробництвом або реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг), що є головною метою створення підприємства і забезпечують основну частку його доходу;

б) основна діяльність підприємства, а також інші види діяльності, крім інвестиційної та фінансової;

в) діяльність, яка передбачає операційну, інвестиційну та фінансову діяльність підприємства;

г) немає правильної відповіді.

11. Надзвичайні події на підприємстві – це події, які:

а) відображаються в обліку сукупно з подіями, пов'язаними зі звичайною діяльністю;

б) пов'язані зі стихійним лихом (землетрусом, зсувом ґрунту тощо), експропріацією власності підприємства за кордоном;

в) відображаються в обліку відокремлено від звичайної діяльності;

г) немає правильної відповіді.

12. Які грошові надходження в бухгалтерському обліку не визнаються доходами підприємств?

а) сума надходжень за договором комісії, агентським та іншим договорами;

б) сума попередньої оплати продукції;

в) надходження від первинного розміщення цінних паперів;

г) сума податку на додану вартість акцизів, інших податків і платежів;

д) кошти, які надходять на поточні й інші рахунки підприємств у банках та в касу підприємств.

13. Як саме визначається дохід за Національними стандартами бухгалтерського обліку?

- а) як сума попередньої оплати за відвантажену продукцію;
- б) як сума завдатку під заставу або на погашення позички;
- в) як збільшення активу або зменшення зобов'язань, що супроводжується зростанням власного капіталу, за умови, що оцінка доходу може бути достовірно визначена;
- г) немає правильної відповіді.

14. Грошові надходження (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) визначаються:

- а) касовим методом і «цільового прибутку»;
- б) касовим і методом нарахування;
- в) методами нарахування та прямого розрахунку;
- г) методами нарахування і «цільового прибутку».

15. Дохід (виручка) від реалізації продукції – це:

- а) вартість відвантаженої покупцям продукції;
- б) сума грошових коштів за реалізовану продукцію, які надійшли в касу або на рахунок підприємства у банку;
- в) сума грошових коштів за реалізовані оборотні та необоротні активи підприємства;
- г) грошові надходження від основної, фінансової та інвестиційної діяльності підприємства.

16. Які елементи формують відпускну ціну виробника продукції?

- а) собівартість продукції;
- б) валовий прибуток;
- в) непрямі податки;
- г) торгова націнка;
- д) витрати обігу.

17. Які елементи формують оптову ціну виробника продукції?

- а) собівартість і валовий прибуток;
- б) рентабельність виробу;
- в) прибуток і непрямі податки;
- г) прибуток, собівартість і торгова націнка.

18. Які елементи формують роздрібну ціну виготовленої продукції?

- а) собівартість і прибуток;
- б) собівартість, прибуток і непрямі податки;
- в) собівартість, валовий прибуток, непрямі податки і торгова націнка;
- г) немає правильної відповіді.

19. Назвіть методи планування виручки від реалізації продукції:

- а) метод прямого розрахунку;
- б) касовий метод;
- в) укрупнений метод;
- г) метод «цільового прибутку»;
- д) метод нарахувань.

20. Чи збігаються правила визначення доходу (виручки) від реалізації продукції за податковим і бухгалтерським обліком?

- а) так;
- б) ні;
- в) немає правильної відповіді.

Задачі:**Задача 1.**

Розрахувати обсяг виручки від реалізації продукції за оптовими цінами (з ПДВ) за такими даними:

Назва виробів	Залишки на початок року, шт.	Очікуваний обсяг товарної продукції	Залишки на кінець року, шт.	Собівартість одиниці продукції, грн	Рентабельність продукції, %
А	120	1700	100	250	10
Б	170	2000	80	290	17
В	250	3000	190	350	15

Задача 2

Визначити величину валового і чистого доходів підприємства за податковим обліком за такими даними:

- Виручка від реалізації продукції без ПДВ 1200 тис. грн.
- Матеріальні витрати на виготовлення продукції 690 тис. грн.
- Амортизаційні відрахування у складі собівартості реалізованої продукції 90 тис. грн.
- Витрати на заробітну плату 120 тис. грн.

Задача 3

Визначити загальну величину доходу підприємства, величину грошових надходжень, чистий дохід, прибуток від реалізації продукції, рентабельність реалізованої продукції за такими даними:

- Обсяг реалізованої продукції у вільних відпускних цінах з ПДВ 12 600 тис. грн
- Собівартість реалізованої продукції, 8200 тис. грн у тому числі:
  - виплати на оплату праці 1700 тис. грн
  - матеріальні та прирівняні до них витрати 6000 тис. грн
- Дохід від реалізації цінних паперів 35 тис. грн
- Дохід від здачі майна в оренду 19 тис. грн
- Позареалізаційні витрати (штрафи, пені) 20 тис. грн

Задача 4

Визначити оптову ціну виробу, відпускну ціну з акцизним збором без ПДВ, суму акцизного збору для сплати в бюджет, вільну відпускну ціну підакцизного виробу з податком на додану вартість, виручку від реалізації товару та рентабельність виробу за такими даними:

- Собівартість підакцизного виробу 380 грн
- Прибуток 80 грн
- Ставка акцизного збору 12 %
- Ставка податку на додану вартість 20 %
- Кількість реалізованих виробів 700 шт.

Тема 5. Капітал підприємства

1. Капітал підприємства і джерела його формування
2. Основний капітал підприємства
  - 2.1. Види вартості основного капіталу
  - 2.2. Знос основних фондів. Амортизація
3. Оборотний капітал підприємства
  - 3.1. Порядок нормування оборотних коштів підприємства
  - 3.2. Методи визначення сукупної потреби в оборотних коштах

Теоретичні питання:

1. Охарактеризуйте порядок нарахування амортизації основних засобів, передбачений податковим законодавством.
2. Який порядок обчислення амортизаційних відрахувань за прискореними методами бухгалтерського обліку?
3. З якою метою проводять переоцінку (дооцінку або уцінку) основних засобів на підприємстві?
4. У чому полягає зміст морального і фізичного зносу основних засобів?
5. Дайте характеристику складу та структури основних засобів.

6. За якими показниками визначають ефективність використання основних засобів?
7. Які джерела фінансування капітальних вкладень підприємств?
8. Назвіть проблеми формування оборотних коштів на сучасних підприємствах.
9. Охарактеризуйте склад і структуру оборотних коштів підприємства.
10. З якою метою здійснюють нормування оборотних коштів?
11. За якими методами обчислюють сукупний норматив оборотних коштів?
12. Як розраховується виробничий і невиробничий нормативи за економічним методом?
13. Охарактеризуйте показники стану та ефективності використання оборотних коштів.
14. Як розраховується норматив оборотних коштів для сировини, матеріалів, купівельних напівфабрикатів?
15. Як розраховується норматив оборотних коштів для незавершеного виробництва?
16. Назвіть і охарактеризуйте основні стадії кругообігу оборотних коштів підприємства.

Тести:

1. Основні засоби – це:

- а) частина матеріальних активів, які багаторазово беруть участь у процесі виробництва;
- б) матеріальні активи, очікуваний термін корисного використання яких становить більш ніж за 1 рік, котрі підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва, здавання в оренду чи ін.;
- в) матеріальні активи, які тривалий період перебувають у незмінній натурально-речовій формі;

г) матеріальні цінності, які передбачають поступове або повне перенесення своєї вартості на вироблений продукт.

2. Вкажіть правильне визначення терміна «матеріальні активи»:

- а) активи, які утримує підприємство з метою отримання прибутку за рахунок процентів, дивідендів;
- б) активи, які протягом тривалого періоду беруть участь у процесі господарської діяльності;
- в) активи, які не мають фізичної основи, але мають вартісну оцінку;
- г) немає правильної відповіді.

3. Коли проводиться індексація балансової вартості основних засобів?

- а) коефіцієнт індексації = 1;
- б) коефіцієнт індексації = 0;
- в) коефіцієнт індексації більше 1;
- г) коефіцієнт індексації менше 1.

4. Просте відтворення основних засобів передбачає фінансування їх оновлення за рахунок:

- а) амортизаційних відрахувань;
- б) внутрішніх фінансових ресурсів;
- в) власних фінансових ресурсів;
- г) капітальних вкладень.

5. Якої з грошових оцінок основних засобів стосується визначення «вартість основних засобів на відповідний момент з урахуванням зносу»?

- а) відновлювальної;
- б) справедливої;
- в) ліквідаційної;
- г) залишкової.

6. Амортизація – це:

- а) процес визначення вартості реалізованої продукції (робіт, послуг);
- б) поступове перенесення вартості основних засобів і нематеріальних активів з урахуванням витрат на їхнє придбання, виготовлення або поліпшення;

- в) процес придбання основних засобів і нематеріальних активів;
- г) систематичний розподіл вартості основних засобів протягом терміну їхнього корисного використання (експлуатації).

7. Який з нижче поданих методів нарахування амортизації не застосовується в Україні?

- а) зменшення залишкової вартості;
- б) збільшення залишкової вартості;
- в) кумулятивний;
- г) прискореного зменшення залишкової вартості;
- д) виробничий;
- е) прямолінійний.

8. Які джерела фінансування капітальних вкладень Ви знаєте?

- а) прибуток підприємства;
- б) амортизаційні відрахування;
- в) сталі пасиви;
- г) кредити банків;
- д) фонд оплати праці;
- е) статутний фонд.

9. Яку квартальну ставку амортизації для будівель і споруд застосовують у податковому обліку підприємства з 2004 р.?

- а) 1,25%;
- б) 2%;
- в) 3,75%;
- г) 5%.

10. Нархування амортизаційних відрахувань у податковому обліку для об'єктів основних фондів групи 1 припиняється:

- а) з моменту досягнення нульового значення балансової вартості групи основних фондів;
- б) після досягнення вартості окремого об'єкта основних фондів у розмірі 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

- в) за власним бажанням платника податку;
- г) коли балансова вартість об'єкта основних фондів дорівнюватиме встановленому підприємством рівню ліквідаційної вартості.

11. Показником, який характеризує рівень використання основних засобів на підприємстві є:

- а) рентабельність основних засобів;
- б) коефіцієнт придатності основних засобів;
- в) коефіцієнт вартості основних засобів у майні підприємства;
- г) фондовіддача.

12. Розрізняють такі види зносу основних засобів:

- а) технічний і технологічний;
- б) функціональний та організаційний;
- в) фізичний і моральний;
- г) ергономічний і статичний;
- д) пасивний та активний.

13. У податковому обліку для обчислення суми амортизаційних відрахувань на комп'ютерну техніку за квартал застосовують ставку амортизації, яка дорівнює:

- а) 25%;
- б) 15%;
- в) 6,25%;
- г) 10%.

14. Нарахування амортизаційних відрахувань у податковому обліку для об'єктів основних фондів 2, 3 та 4 груп припиняється:

- а) з моменту досягнення нульового значення балансової вартості групи основних фондів;
- б) після досягнення вартості окремого об'єкта основних фондів у розмірі 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- в) за власним бажанням платника податку;

г) коли балансова вартість об'єкта основних фондів дорівнюватиме встановленому підприємством рівню ліквідаційної вартості.

15. Вартість активу (основного засобу) підприємства після завершення терміну його корисного використання – це:

- а) ліквідаційна вартість;
- б) первісна вартість;
- в) відновлювальна вартість;
- г) залишкова вартість;
- д) справедлива вартість.

16. Вартість, яка амортизується – це:

- а) вартість, яку підприємство очікує отримати від реалізації основних засобів;
- б) вартість основних засобів після їхньої переоцінки;
- в) первісна або переоцінена вартість основних засобів за вирахуванням їхньої ліквідаційної вартості;
- г) вартість основних засобів, які перебувають у процесі виробництва протягом корисного строку експлуатації.

17. Оборотні кошти підприємства – це:

- а) гроші в касі підприємства, в рахунках у банку;
- б) необоротні активи;
- в) предмети праці;
- г) кошти, авансовані у виробничі оборотні фонди та фонди обігу.

18. Оборотні виробничі фонди – це:

- а) оборотні кошти, авансовані у виробництво продукції;
- б) оборотні кошти у готовій продукції;
- в) оборотні кошти, авансовані у виробничі запаси і виробництво продукції;
- г) оборотні кошти, авансовані у фонди обігу.

19. Які оборотні кошти підлягають нормуванню?

- а) оборотні кошти у незавершеному виробництві;
- б) готова продукція на складі;

- в) виробничі запаси;
- г) кошти на рахунках банку і в касі підприємства.

20. За допомогою яких показників можна визначити потребу підприємства в запасах сировини і матеріалів?

- а) одноденних витрат матеріальних цінностей;
- б) собівартості одиниці продукції;
- в) норми запасу в днях;
- г) обсягу реалізованої продукції.

21. Запаси підприємства відображають за такими грошовими оцінками:

- а) первісною вартістю;
- б) ліквідаційною вартістю;
- в) чистою реалізаційною вартістю;
- г) амортизаційною вартістю.

22. Який вид запасу розраховують як 50% від поточного запасу?

- а) підготовчий;
- б) страховий;
- в) транспортний;
- г) універсальний.

23. Які показники використовують при визначенні потреби в оборотних коштах за економічним методом?

- а) розмір виробничого нормативу;
- б) зміни в обсязі виробництва продукції;
- в) розмір невиробничого нормативу;
- г) середні залишки оборотних коштів.

24. За яким методом оцінюються запаси, які першими відпускаються у виробництво і оцінюються за собівартістю останніх за часом надходження запасів?

- а) ідентифікованої собівартості;
- б) середньозваженої собівартості;

- в) ФІФО;
- г) ЛІФО;
- д) немає правильної відповіді.

25. Які показники враховуються при нормуванні оборотних коштів у запасах незавершеного виробництва?

- а) одноденний випуск готової продукції;
- б) одноденні витрати в незавершеному виробництві за виробничою собівартістю;
- в) тривалість виробничого циклу;
- г) коефіцієнт зростання затрат;
- д) норма запасу в днях.

26. Прибутковість оборотних коштів характеризує:

- а) кількість оборотів за період, що аналізується;
- б) період обороту грошових коштів;
- в) обсяг прибутку, що припадає на 1 грн. оборотних коштів;
- г) обсяг оборотних коштів, авансованих у 1 грн. реалізованої продукції.

Задачі:

Задача 1.

Визначити ринкову оцінку власного капіталу підприємства, якщо в результаті морального зносу основні засоби можуть бути продані на ринку за ціною, що становить 70 % їх балансової вартості, товарно-матеріальні запаси — 50 %. Безнадійна дебіторська заборгованість становить 20 %. Ціна акції, якими володіє підприємство, зросла на 50 %.

На скільки відрізняються балансова та ринкова оцінки капіталу?

АКТИВ	тис. грн	ПАСИВ	тис. грн
Основні засоби	500	Статутний капітал	450
Довгострокові фінансові вкладення	50	Резервний капітал	50
Товарно-матеріальні запаси	200	Нерозподілений прибуток	50
Дебіторська заборгованість	100	Кредити банків	300

Грошові кошти	100	Кредиторська заборгованість	100
Всього	950	Всього	950

Задача 2.

Акціонерний капітал підприємства складають прості акції. Кількість акцій — 100 000 шт., балансова вартість акції — 70 грн. Обсяг позикового капіталу — 1 000 000 грн. Вартість акціонерного капіталу — 15 %, позикового — 13 %. Ставка податку на прибуток підприємства — 25 %.

Визначити середньозважену вартість капіталу (СЗВК) та дивіденди, сплачені на одну акцію, якщо дохід до виплати процентів та податків (ДВПП) становить 2 030 000 грн. Весь прибуток розподіляється серед акціонерів у вигляді дивідендів.

Як зміниться СЗВК і дивіденд у розрахунку на акцію, якщо підприємство викупить за балансовою вартістю 25 % акцій і на таку саму суму випустить і розмістить облігації. Як передбачають менеджери підприємства, вартість акціонерного капіталу при цьому зросте до 17 %, а позикового — до 14 %, (Вважаємо, що діяльність підприємства є стабільною, а дохід до виплати процентів та податків не змінюється в результаті змін у структурі капіталу.)

Задача 3.

Власний капітал автотранспортного підприємства становить 1800 тис. грн., величина отриманих підприємством кредитів в середньому складає 86 тис. грн. на рік, а величина погашення позик з урахуванням відсотків — 118 тис. грн.

Коефіцієнт виплат підприємства дорівнює 0,25, а коефіцієнт фінансування — 0,85.

Чистий прибуток звітного періоду — 360 тис. грн.

Визначити середню зважену вартість капіталу (WACC).

Тема 6. Оподаткування підприємств

1. Поняття і значення податків.
2. Види податків.
3. Методи нарахування та утримання податків. Державний бюджет.
4. Особливості оподаткування суб'єктів туристичної та готельно-ресторанної діяльності.

Теоретичні питання:

1. Визначте проблеми оподаткування підприємств в Україні.
2. Як здійснюється державна фінансова підтримка суб'єктів малого підприємництва?
3. Охарактеризуйте суть і значення непрямих податків.
4. Дайте характеристику податку з власників транспортних засобів.
5. Назвіть платників та охарактеризуйте порядок сплати податку на прибуток.
6. Який порядок обчислення і сплати податку на нерухоме майно?
7. Охарактеризуйте суть і значення спрощеної системи оподаткування суб'єктів малого бізнесу.
8. Які пільги надаються підприємствам щодо плати за землю?
9. Яким суб'єктам господарювання заборонено застосовувати спрощену систему оподаткування?
10. Дайте характеристику місцевих податків і зборів, які сплачують суб'єкти господарювання.
11. Назвіть платників та охарактеризуйте порядок сплати податку на додану вартість.
12. Які загальнодержавні прямі та непрямі податки сплачують підприємства до бюджету?
13. До яких державних цільових фондів підприємства сплачують внески і з якою метою?
14. Які особливості оподаткування суб'єктів малого підприємництва?

Тести:

1. До загальнодержавних податків і зборів, які сплачують підприємства, належать:

- а) податок на додану вартість;
- б) акцизний збір;
- в) комунальний податок;
- г) податок на прибуток підприємств;
- д) податок з реклами;
- е) ринковий збір;
- є) мито.

2. До місцевих податків і зборів, які сплачують підприємства, належать:

- а) державне мито;
- б) плата за землю;
- в) готельний збір;
- г) збір за спеціальне використання природних ресурсів;
- д) комунальний податок;
- е) збір за припаркування автотранспорту;
- є) плата за забруднення навколишнього природного середовища;
- ж) збір за отримання дозволу на розміщення об'єктів торгівлі та сфери послуг.

3. Суть принципу економічної обґрунтованості системи оподаткування підприємств полягає у:

- а) впровадженні норм щодо сплати податків і зборів, визначених на підставі достовірних даних про об'єкти оподаткування за звітний період, та встановленні відповідальності платників податків за порушення податкового законодавства;

б) справлянні податків з юридичних осіб у певній частці від отриманого прибутку і забезпеченні сплати рівних податків і зборів на рівні прибутки і пропорційно більших податків і зборів – на більші доходи;

в) встановленні термінів сплати податків і зборів відповідно до необхідності забезпечення своєчасного надходження коштів до бюджету для фінансування витрат;

г) встановленні податків і зборів (обов'язкових платежів) на підставі показників розвитку національної економіки та фінансових можливостей з урахуванням необхідності досягнення збалансованості витрат бюджету з його доходами.

4. В Україні підприємства сплачують такі непрямі податки:

- а) податок з продажів;
- б) податок на додану вартість;
- г) державне мито;
- д) податок з обороту;
- е) акцизний збір;
- є) мито.

5. Платниками ПДВ є підприємства, в яких обсяг оподатковуваних операцій з продажу товарів (робіт, послуг) протягом будь-якого періоду за останніх 12-ти календарних місяців перевищував:

- а) 3600 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- б) 300 тис. грн.;
- г) 7200 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- д) 500 тис. грн.

6. Механізм обчислення ПДВ до сплати базується на визначенні:

- а) об'єкта оподаткування;
- б) податкового зобов'язання;
- в) податкового кредиту;
- г) бази оподаткування.

7. База оподаткування ПДВ для операцій із поставки підприємствами товарів (послуг) визначається:

а) відповідно до їхньої договірної (контрактної) вартості, визначеної за вільними цінами, які не нижче за звичайні ціни з урахуванням акцизного збору та інших загальнодержавних податків і зборів;

б) на основі їхньої договірної (контрактної) вартості, визначеної за вільними цінами, але не нижче за звичайні ціни з урахуванням акцизного збору, мита, інших місцевих податків і зборів;

в) відповідно до їхньої договірної (контрактної) вартості, визначеної за звичайними цінами, але не нижче за вільні ціни, що сформувалися на ринку, з урахуванням акцизного збору, мита, інших загальнодержавних податків і зборів;

г) на основі їхньої договірної (контрактної) вартості, визначеної за вільними цінами, але не нижче за звичайні ціни без урахування акцизного збору, мита, інших загальнодержавних податків і зборів.

8. Для підприємств є об'єктом оподаткування ПДВ операції з:

а) поставки вітчизняних продуктів дитячого харчування молочними кухнями та спеціалізованими магазинами і куточками, які виконують функції роздаточних пунктів;

б) поставки (передплати) періодичних видань друкованих засобів масової інформації та книжок, учнівських зошитів, підручників та навчальних посібників українського виробництва;

в) з випуску (емісії), розміщення у будь-які форми управління та продажу (погашення, викупу) за кошти цінних паперів, що випущені в обіг (емітовані) суб'єктами підприємницької діяльності;

г) виплат у грошовій формі заробітної плати (інших прирівняних до неї виплат), виплат дивідендів, роялті у грошовій формі або у вигляді цінних паперів, які здійснюються емітентом.

9. Не є платниками акцизного збору такі юридичні особи:

а) виробники підакцизних товарів на митній території України;

б) нерезиденти, які здійснюють виготовлення підакцизних товарів на

митній території України;

- в) імпортери підакцизних товарів на митну територію України;
- в) кінцеві споживачі підакцизної продукції на митній території України;
- г) продавці підакцизних товарів на митній території України.

10. Сума акцизного збору може обчислюватися:

- а) у твердих сумах з одиниці реалізованого товару (продукції);
- б) за ставками у процентах до обороту з продажу;
- в) залежно від бази оподаткування;
- г) як частина податку на додану вартість;
- д) за ставкою 13% від вартості товару.

11. Мито сплачують підприємства, які:

- а) здійснюють операції з перевезення товарів через митний кордон країни;
- б) здійснюють експортні перевезення продукції за кордон;
- в) оформляють документи в арбітражних органах та інших органах державного нотаріату;
- г) здійснюють операції з перевезення товарів до митного кордону країни.

12. При встановленні ставки митних зборів у процентах її застосовують:

- а) до митної вартості товарів за вирахуванням акцизного збору;
- б) до митної вартості товарів;
- в) до митної вартості товарів з урахуванням акцизного збору і ПДВ;
- г) до контрактної вартості товарів вказаної в рахунку-фактурі.

13. Вкажіть базову ставку податку на прибуток підприємств:

- а) 15%;
- б) 25%;
- в) 20%;
- г) 30%.

14. Об'єктом оподаткування податком на прибуток є:

- а) доходи (виручка) від реалізації, зменшені на суму непрямих податків і собівартість реалізованої продукції;

б) скориговані валові доходи, зменшені на суму валових витрат та амортизаційних відрахувань;

в) балансовий прибуток з урахуванням доходів від інвестиційної та фінансової діяльності, зменшених на суму витрат за цими видами діяльності;

г) скориговані валові доходи, зменшені на суму непрямих податків, валових витрат та амортизаційних відрахувань.

15. Які з перелічених видів доходів не передбачено у складі валових доходів підприємства?

а) доходи від спільної діяльності та у вигляді дивідендів, отриманих від нерезидентів;

б) суми безповоротної фінансової допомоги;

в) безнадійна кредиторська заборгованість, за якою минув термін позовної давності;

г) суми одержаного емісійного доходу;

д) повернення у вигляді надмірно сплачених податків.

16. Який з перелічених видів доходів передбачено у складі валових доходів підприємств?

а) номінальна вартість взятих на облік, але не оплачених цінних паперів, які засвідчують відносини позички;

б) кошти, що надаються з Державного інноваційного фонду на поворотній основі;

в) суми коштів або вартість майна, що надходять у вигляді прямих інвестицій або реінвестицій у корпоративні права;

г) вартість товарів (робіт, послуг), безоплатно отриманих у звітному періоді.

17. Вкажіть вид витрат, який передбачено у складі валових витрат підприємства:

а) суми податку на прибуток підприємства;

б) виплата дивідендів;

в) суми коштів, внесених до страхових резервів;

- г) виплата емісійного доходу на користь емітента корпоративних прав;
- д) суми будь-яких витрат, що не підтверджені відповідними документами.

18. До складу валових витрат підприємства не належать такі з них:

- а) сплата штрафів, неустойки за рішенням сторін договору;
- б) суми витрат, не враховані у минулих податкових періодах через допущення помилок;
- в) виплата дивідендів;
- г) суми коштів, добровільно перерахованих до Державного бюджету України.

19. Який з перелічених видів витрат не передбачено у складі валових витрат підприємства?

- а) сума збитків, понесених унаслідок продажу товарів за цінами, нижчими за звичайні;
- б) сума витрат, пов'язана з підтвердженням відповідності продукції та системи якості;
- в) вартість товарів, добровільно перерахованих до бюджету місцевого самоврядування;
- г) сплата зборів на обов'язкове державне пенсійне страхування.

20. Платником земельного податку є підприємство:

- а) власник земельної ділянки і землекористувач;
- б) особа, що має статус покупця земельної ділянки;
- в) інвестори, учасники угоди про розподіл продукції;
- г) власник земельної ділянки.

21. Згідно із законодавством ставки земельного податку встановлені:

- а) як фіксовані суми залежно від призначення землі;
- б) у процентах до площі земельної ділянки;
- в) у процентах до грошової оцінки 1 га земельної ділянки;
- г) у процентах до вартості земельної ділянки.

22. Яка ставка збору на обов'язкове державне пенсійне страхування встановлена для підприємств-роботодавців будь-якої організаційно-правової форми і власності?

- а) 32,0% від об'єкта оподаткування;
- б) диференційована за класом професійного ризику;
- в) 33,2% від об'єкта оподаткування;
- д) 1,5% від заробітної плати працівника.

Задачі:

Задача 1

Необхідно **визначити** розмір податкових зобов'язань, які нараховані продавцем за результатами виконання договору купівлі-продажу товару.

Умови задачі

Відповідно до договору купівлі-продажу №155 від 02.12.05 підприємство «День» реалізує товар (продукти харчування) підприємству — покупцю «Вечір». Операції виконано в такому порядку:

- 05.12 — відвантаження товару на загальну суму 1800 грн;
- 15.12 — отримання оплати від покупця — 1800 грн.

Задача 2

Необхідно **визначити** суму ПДВ, що підлягає сплаті в державний бюджет (відшкодуванню з бюджету) за результатами звітного місяця, якщо підприємство реалізує різні види продукції.

Умови задачі

Протягом звітного місяця здійснено такі операції.

- 1 Реалізовано товарів на території України на суму 50000 грн (без урахування ПДВ).
- 2 Здійснено первинну емісію цінних паперів на суму 6000 грн.

3 Нараховано та виплачено заробітну плату робітникам підприємства у розмірі 10000 грн.

4. Здійснено обов'язкові відрахування від заробітної плати працівників — 4000 грн.

5 Закуплено канцелярські товари вітчизняного виробництва на суму 90 грн (з урахуванням ПДВ).

6 Надано шефську допомогу міській лікарні на суму 1500 грн.

7 Експортовано товарів на суму 180000 грн.

8 Отримано від постачальника матеріали для виробництва продукції — 2000 грн (без урахування ПДВ).

9 Придбано з ПДВ товари, вартість яких включається до складу валових витрат виробництва, на суму 24000 грн.

10 Надано цех у фінансовий лізинг. Отримано винагороду — 6000 грн.

Тема 7. Кредитуванні та інші джерела фінансового забезпечення діяльності підприємств

1. Суть і функції кредиту, принципи кредитування
2. Види та форми кредиту
3. Процес отримання банківського кредиту
4. Інші джерела фінансового забезпечення діяльності підприємств

Теоретичні питання:

1. Назвіть основні етапи позичкової політики підприємства.
2. Охарактеризуйте види банківського обслуговування.
3. У чому суть факторингових послуг?
4. Які переваги лізингових операцій для підприємства?
5. Що таке кредитоспроможність підприємства?
6. Які особливості вексельного кредиту?
7. Назвіть переваги і недоліки комерційного кредиту.

8. Що таке корпоративні облігації?

Тести

1. У чому полягає економічна суть кредиту?

а) економічні відносини, пов'язані з рухом грошових потоків, формуванням, розподілом і використанням доходів і грошових фондів суб'єктів господарювання в процесі розширеного відтворення;

б) відносини, що виникають між економічними суб'єктами у зв'язку з передачею один одному в тимчасове користування вільних коштів (вартості) на засадах зворотності, платності та добровільності;

в) оформлена договором згода банку чи об'єднання банків надавати позичальникові кредити протягом певного часу до певної максимальної величини (ліміту кредиту);

д) фінансові відносини, пов'язані з розподілом та перерозподілом валового внутрішнього прибутку.

2. Назвіть види кредитів, які може отримувати підприємство:

- а) банківський
- б) комерційний;
- в) державний;
- г) лізинговий;
- д) кредитний;
- е) тимчасовий;
- ж) міжнародний.

3. Для яких потреб видають банківський кредит?

- а) на збільшення резервного капіталу підприємства;
- б) на фінансування основного і / або оборотного капіталу підприємства;
- в) на сплату податків до державного бюджету;
- г) на покриття збитків від господарської діяльності;
- д) на покриття поточних витрат підприємства.

4. Лізинговий кредит виникає в разі:

- а) виникнення кредитних відносин, в яких кредитором підприємства є держава;
- б) довготермінової оренди майна (машин, обладнання, будинків, споруд тощо) на умовах поворотності, терміновості та платності;
- в) здійснення угоди між підприємствами про відтермінування розрахунку за продукцію на певний термін і під процент;
- г) виникнення кредитних відносин між банком і суб'єктами господарювання в результаті надання грошової позички.

5. Вкажіть, які вигоди може отримувати підприємство від випуску облігацій:

- а) кошти можуть залучатися на довготерміновий період під невисокі порівняно з банківськими проценти;
- б) податкові переваги (процент за облігаціями відноситься на зменшення оподаткованого доходу);
- в) облігації не дають права голосу їхнім власникам на загальних зборах акціонерів;
- г) можуть розміщуватися серед необмеженого кола інвесторів, що робить їх більш ліквідними, ніж банківські кредити;
- д) менш ризикований об'єкт вкладання коштів для інвесторів, ніж акції.

6. Кредитування – це:

- а) позапланове залучення джерел формування оборотних коштів, що свідчить про участь у господарському обороті підприємства коштів інших суб'єктів господарювання;
- б) надання суб'єктові господарювання банківських кредитів на засадах платності, терміновості та повернення;
- в) оформлена договором згода банку чи об'єднання банків надавати позичальникові кредити протягом певного часу до певної максимальної величини (ліміту кредиту).

7. Кредит виконує такі функції:

а) перерозподіл грошових коштів з метою ефективного їхнього використання;

б) формування грошових фондів;

в) розподіл доходів і витрат;

г) заміна готівкових грошей у платіжному обороті;

д) контроль за цільовим використанням коштів.

8. Кредитор – це:

а) суб'єкт кредитних відносин, який отримав у тимчасове користування грошові кошти на умовах повернення, платності та терміновості;

б) суб'єкт кредитних відносин, який надав кредит іншому суб'єкту господарської діяльності у тимчасове користування;

в) суб'єкт кредитних відносин, який отримав у тимчасове користування грошові кошти.

9. Підприємство отримує кредити на умовах:

а) терміновості, справедливості, пропорційності;

б) терміновості, повернення, платності;

в) правильної відповіді немає.

10. Франчайзинг і форфейтинг є видами:

а) іпотечного кредиту;

б) лізингового кредиту;

в) банківського кредиту;

г) комерційного кредиту.

11. Іпотечний кредит – це:

а) відносини між юридичними особами, які виникають у разі оренди майна і супроводжуються укладанням певної угоди;

б) особливий вид економічних відносин щодо надання кредитів під заставу нерухомого майна;

в) короткотерміновий кредит, що надається продавцем (виробником) покупцеві у формі відтермінування оплати за продані товари (виконані роботи чи надані послуги).

12. Короткотермінові банківські кредити надаються на термін:

- а) до одного року;
- б) до трьох років;
- в) до п'яти років.

13. Банк має право:

- а) дозволяти перенесення строків повернення кредиту;
- б) здійснювати перевірку забезпечення кредиту і його цільового використання;
- в) припинити дію угоди і вимагати дотермінового повернення кредиту в разі недотримання позичальником умов кредитної угоди;
- г) всі варіанти правильні.

Задачі:**Задача 1.**

Позика на ремонт квартири і придбання відповідних матеріалів у сумі 52 тис. грн. отримана на строк 18 місяців при річній ставці 16%. Визначити відсотки за користування боргом та загальну суму, яку повинен сплати боржник банку.

Яку суму за користування боргом сплатить боржник, якщо він достроково погасить борг шляхом збільшення тіла кредиту на 30% щомісячно? Як зміниться множник нарощення та сума нагромадження боргу, якщо банк збільшить річну ставку на 3% за останні 6 місяців?

Тема 8. Інвестування у підприємницькій діяльності

1. Суть та значення інвестування
2. Види інвестицій
3. Емісійна політика підприємства
4. Дивідендна політика підприємства

Теоретичні питання:

1. Що таке капітал? Наведіть класифікації капіталу підприємства.
2. Яка основною метою формування капіталу підприємства?
3. Назвіть принципи формування капіталу підприємства.
4. Які Ви знаєте види власного капіталу? Дайте їм характеристику.
5. В чому полягає політика і які джерела формування власних фінансових ресурсів підприємства?
6. Поняття та основні сфери використання показника «вартість капіталу».
7. Як оцінити вартість залучених власного та позикового капіталу із різних джерел?

Тести:**1. Під інвестиціями розуміються такі цінності:**

- а) інтелектуальні;
- б) валютні;
- в) прибуткові;
- г) фінансові.

2. Що не є ланкою процесу накопичення капіталу?

- а) витрати;
- б) цінності;
- в) вкладення;
- г) дохід.

3. Яка з інвестицій класифікується за об'єктом інвестування?

- а) деривативи;
- б) спільні;
- в) портфельні;
- г) активи.

4. Валові інвестиції відносяться до наступної класифікації:

- а) за об'єктами інвестування;
- б) за матеріально-речовою формою цінностей;

- в) за структурою;
- г) немає правильної відповіді.

5. Інвестиційний клімат є характеристикою таких передумов:

- а) економічних;
- б) географічних;
- в) специфічних;
- г) культурних.

6. До суб'єктів інвестиційного ринку відносять?

- а) грошові кошти;
- б) ліцензії;
- в) права;
- г) інвесторів.

7. До об'єктів ринку відносять:

- а) проектні і науково-дослідні організації;
- б) "ноу-хау";
- в) замовників;
- г) підрядників.

8 За об'єктами інвестування фінансові інвестиції поділяються на:

- а) фінансові;
- б) нематеріальні;
- в) портфельні;
- г) деривативи.

9. До ринку інвестиційних товарів відносять:

- а) іпотечний ринок;
- б) грошовий ринок;
- в) кредитний ринок;
- г) підрядний ринок.

10. Інвестиційне стимулювання передбачає:

- а) зниження ставки податку;
- б) інвестиційні гарантії;

- в) податкові кредити;
- г) інвестиційну податкову знижку

Задачі:

Задача 1.

Визначити вартість підприємства, якщо відомо наступне:

- 1) середня прибутковість пакету цінних паперів підприємства – 23 %;
- 2) у разі вкладання коштів у державні облігації прибутковість очікується на рівні 7%;
- 3) коефіцієнт для підприємств цієї галузі становить 1,2;
- 4) ризик зниження рівня ліквідності – 2 %;
- 5) інформація про складові чистого грошового потоку за звітний період наведена у таблиці:

Показники	Значення за звітний період, млн. грн.
1. Чистий прибуток	60
2 Амортизація	38
3 Капітальні інвестиції	13
4 Фінансові інвестиції	9
5 Зміна величини оборотних активів	+8,4
6 Кредити	17,3
7 Відсотки за кредит (25 %)	
Чистий грошовий потік за звітний рік	

Зробити висновки.

Задача 2

Фінансовий директор постав перед нелегким завданням щодо вибору одного з проектів:

Рік	Грошовий потік, тис. грн.	
	Проекту 1	Проекту 2
1	2000	3100
2	5400	4500
3	8100	6900
4	6400	7200
5	5500	5700

Ставка дисконтування – 9 %, а початкові інвестиції становлять 16 млн. грн. для кожного з проектів.

Використовуючи відомі Вам показники, визначте який з проектів доцільно прийняти.

Задача 3.

Ви, як фінансовий директор ВАТ «Інвестиційна компанія», повинні прийняти рішення щодо вибору та реалізації одного з проектів. Оцінюючи можливі сценарії щодо отримання очікуваного доходу, визначити найбільш доходний та найменш ризиковий інвестиційний проект:

Можливі сценарії щодо отримання	Очікуваний дохід, тис. грн.		Значення ймовірності очікуваних доходів, %	
очікуваного доходу	Інвестиційний проект - 1	Інвестиційний проект - 2	Інвестиційний проект - 1	Інвестиційний проект - 2
Низький	10 500	8 000	0,4	0,3
Середній	12 000	13 000	0,7	0,8
Високий	15 000	16 000	0,28	0,25

Примітка: рівень ризику прийняти виходячи із коефіцієнту варіації.

Тема 9. Формування і розподіл прибутку

1. Прибуток підприємства: суть, функції та фактори впливу
2. Рентабельність підприємства
3. Методи планування прибутку підприємства
4. Витрати підприємства
5. Формування чистого прибутку підприємства
6. Розподіл і використання чистого прибутку підприємства

Теоретичні питання:

1. Дайте визначення економічної сутності прибутку.
2. Які функції виконує прибуток?
3. Що таке рентабельність? Назвіть основні показники рентабельності.
4. В чому відмінність між податковим і бухгалтерським прибутком?

5. Що таке витрати підприємства і як їх класифікують?
6. Назвіть етапи визначення чистого прибутку підприємства.
7. Дайте визначення чистого прибутку і назвіть напрямки його
8. використання на підприємстві.

Тести:

1. У чому полягає суть поняття «прибуток»?

- а) показник, який характеризує фінансовий результат діяльності підприємства;
- б) відносний показник прибутковості підприємства;
- в) кошти, отримані від реалізації фінансових інвестицій;
- г) сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати.

2. Які показники враховують при визначенні валового прибутку підприємства у бухгалтерському обліку?

- а) виручка від реалізації продукції;
- б) виробнича собівартість продукції;
- в) операційні доходи;
- г) собівартість реалізованої продукції;
- д) чистий прибуток;
- е) непрямі податки.

3. Які показники використовують при плануванні прибутку за методом прямого розрахунку:

- а) плановий обсяг продукції в натуральному вираженні;
- б) виручку від реалізації продукції у звітному періоді;
- в) базову рентабельність продукції;
- г) собівартість порівняної продукції;
- д) планову собівартість одиниці продукції;
- е) планову оптову ціну одиниці продукції (ціну виробника).

4. Чистий прибуток підприємства – це:

- а) сума коштів, які одержує підприємство після сплати непрямих податків;

б) сума коштів, які залишаються у розпорядженні підприємства після сплати податку на прибуток;

в) валовий прибуток підприємства;

г) результат основної діяльності підприємства;

д) прибуток від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).

5. Назвіть основні напрямки використання чистого прибутку на підприємстві:

а) поповнення статутного капіталу;

б) на виплату дивідендів;

в) сплата податку на прибуток;

г) поповнення резервного фонду;

д) виплата матеріальних допомог і винагород працівникам;

е) придбання акцій, облігацій та інших цінних паперів.

6. Валовий прибуток промислового підприємства – це:

а) фінансовий результат основної діяльності підприємства;

б) частина реалізованого додаткового і необхідного продукту;

в) кошти, отримані від фінансових інвестицій;

г) фінансовий результат основної та інших видів діяльності підприємства.

7. Собівартість реалізованої продукції – це:

а) поточні витрати підприємства на виробництво і реалізацію продукції;

б) виробнича собівартість, нерозподілені постійні загальновиробничі витрати, наднормативні витрати;

в) витрати підприємства на виробництво продукції, управління підприємством і збут;

г) виражені в грошовій формі поточні витрати підприємства на виробництво продукції.

8. Операційний прибуток підприємства – це:

а) результат лише основної діяльності підприємства;

б) результат як основної, так й іншої операційної, а також фінансової діяльності;

- в) фінансовий результат основної та інших видів операційної діяльності;
- г) результат звичайної діяльності підприємства.

9. При визначенні операційного прибутку (збитку) враховується:

- а) валовий прибуток (збитки) та інші операційні доходи та витрати;
- б) валовий прибуток (збитки), сальдо інших операційних доходів та інших операційних витрат, адміністративні витрати і витрати на збут;
- в) валові прибутки, валові збитки, витрати на реалізацію;
- г) операційні доходи, операційні витрати, витрати на збут й адміністративні витрати.

10. До адміністративних витрат підприємства належать:

- а) витрати на заробітну плату адміністративно-управлінського персоналу підприємства;
- б) витрати на заробітну плату робітників, які безпосередньо виготовляють продукцію;
- в) витрати на утримання об'єктів соціально-культурного призначення;
- г) амортизація основних засобів загальногосподарського призначення;
- д) амортизація верстатів, задіяних при виготовленні продукції.

11. Назвіть відомі Вам методи планування прибутку:

- а) прямий метод;
- б) метод коефіцієнтів;
- в) аналітичний метод;
- г) балансовий метод;
- д) метод затрат на одну гривню реалізованої продукції.

12. Вкажіть джерела сплати податку на прибуток:

- а) собівартість продукції;
- б) чистий прибуток;
- в) виручка від реалізації продукції;
- г) загальний прибуток підприємства від усіх видів його діяльності.

Задачі:**Задача 1**

Підприємство у звітному році реалізувало продукції на суму 1200 тис. грн. Собівартість реалізованої продукції становила 650 тис. грн. Відпускна ціна товару групи А – 240 грн., собівартість – 130 грн. Підприємство є платником ПДВ.

Визначити такі показники рентабельності фінансово-господарської діяльності підприємства:

- 1) рентабельність продукції підприємства;
- 2) рентабельність товару А;
- 3) рентабельність продажу товару А;
- 4) рентабельність продажу продукції підприємства.

Задача 2

Підприємство у наступному році планує отримати такі показники:

- 1) обсяг випуску товару А – 2 тис. шт.; оптова ціна – 500 грн.; собівартість – 380 грн.;
- 2) обсяг випуску товару Б – 1 тис. шт.; оптова ціна – 1400 грн.; собівартість – 920 грн.;
- 3) обсяг випуску товару С – 500 шт.; оптова ціна – 4400 грн.; собівартість – 3200 грн.

Використовуючи метод прямого розрахунку, визначити у плановому році:

- 1) суму валового прибутку підприємства;
- 2) рентабельність окремих видів продукції підприємства;
- 3) рентабельність продукції підприємства;
- 4) рентабельність продажу продукції.

Задача 3

У звітному році собівартість реалізованої продукції підприємства становила 200 тис. грн., а сума виручки – 280 тис. грн. У плановому році підприємство планує знизити витрати на 15% і збільшити обсяг виручки в 1,3 разу.

На підставі показника витрат на 1 грн. продукції визначити суму валового прибутку підприємства і рентабельність продажу продукції в плановому році.

Підприємство є платником ПДВ.

Задача 4

У поточному році за I–III квартал підприємство реалізувало такий обсяг продукції: I кв. – 100 тис. шт., II кв. – 250 тис. шт., III кв. – 140 тис. шт. Прибуток від реалізації одиниці продукції – 10 грн. Собівартість одиниці реалізованої продукції – 60 грн.

Згідно з планом поточного року в IV кварталі очікується, що обсяг реалізованої продукції становитиме 150 тис. шт. Плановий прибуток від реалізації одиниці продукції – 11 грн., планова собівартість одиниці продукції – 65 грн.

Визначити суму прибутку в наступному році, якщо очікується зростання ціни на продукцію на 2%; зростання собівартості продукції на 5%; зростання обсягу реалізованої продукції на 20%.

Тема 10. Оцінка фінансового стану підприємства

1. Фінансовий стан підприємства та методи його оцінки
2. Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану підприємства
3. Показники оцінки фінансового стану підприємства
4. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства

Теоретичні питання:

1. У чому полягає суть оцінки фінансового стану підприємств, які його завдання в умовах ринкових відносин?
2. Розкрийте економічну суть фінансового стану суб'єктів господарювання.
3. Охарактеризуйте інформаційну базу оцінки фінансового стану підприємства.
4. Охарактеризуйте комплексну оцінку фінансового стану підприємства.
5. За якими показниками доцільно оцінювати рівень ліквідності та платоспроможності підприємства?
6. За якими показниками аналізують рівень рентабельності підприємства (зарубіжний досвід)?

Тести:**1 Фінансовий стан підприємства – це:**

- а) система показників, що характеризують фінансову стійкість підприємства;
- б) система показників, що відображають ліквідність і платоспроможність підприємства;
- в) система показників, що відображають наявність, розміщення й використання фінансових ресурсів;
- г) рівень забезпеченості підприємства необхідними фінансовими ресурсами для здійснення ефективної господарської діяльності та своєчасного проведення грошових розрахунків за власними зобов'язаннями.

2. Інформаційною базою для оцінювання фінансового стану підприємства є:

- а) бухгалтерська звітність;
- б) податкові декларації;
- в) статистична звітність;
- г) оперативні дані;
- д) висновки аудиторів.

3. Допоказників, щ охарактеризують фінансовий стан підприємства, належать:

- а) амортизація;
- б) ліквідність;
- в) обсяг реалізованої продукції;
- г) платоспроможність;
- д) сума виплачених дивідендів акціонерам;
- е) рентабельність.

4. Оцінка фінансового стану підприємства здійснюється за допомогою:

- а) аудиторської перевірки;
- б) фінансового аналізу діяльності підприємства;
- в) бухгалтерського обліку.

5. Фінансова стійкість – це:

а) характеристика стану фінансової діяльності підприємства, відповідно до якого потреба в збільшенні обсягу активів останнього балансується можливостями підприємства щодо формування його фінансових ресурсів;

б) спроможність підприємства забезпечити фінансову діяльність за рахунок власних коштів, не допускаючи невинправданої кредиторської заборгованості;

в) здатність підприємства швидко продати активи й одержати гроші для оплати власних зобов'язань.

6. Для поліпшення платоспроможності підприємства необхідно:

- а) виконати план з виготовлення і реалізації продукції;
- б) збільшити витрати виробництва;
- в) зменшити собівартість продукції;
- г) збільшити власні джерела фінансування;
- д) ухилятися від сплати податків;
- е) покращити розрахункову дисципліну;
- є) укладати договори тільки із платоспроможними клієнтами.

7. Оцінка фінансового стану – це:

а) комплексне дослідження всіх сторін фінансової діяльності підприємства з використанням відповідних джерел інформації, вивчення та вимірювання впливу факторів, причин і резервів, оцінка роботи та порівняння її результатів з витратами, узагальнення результатів оцінки і розробка необхідних заходів, спрямованих на подолання недоліків;

б) характеристика діяльності підприємства, що відображає фінансові відносини суб'єкта господарювання та його здатність фінансувати власну діяльність у певному періоді;

в) процес дослідження фінансового стану та основних результатів фінансово-господарської діяльності підприємства з метою виявлення резервів підвищення його ринкової вартості та забезпечення ефективного розвитку;

г) рівень збалансованості окремих структурних елементів активу та капіталу підприємства, а також рівень ефективності їхнього використання.

8. Фінансовий стан підприємства характеризується:

- а) сукупністю виробничо-господарських факторів;
- б) системою показників, що відображають наявність фінансових ресурсів;
- в) системою показників, що відображають наявність і формування фінансових ресурсів;
- г) системою показників, що відображають наявність, розміщення й використання фінансових ресурсів;
- д) формуванням і використанням фінансових ресурсів.

9. Фінансовий стан підприємства залежить від:

- а) його фінансової політики;
- б) випуску продукції;
- в) реалізації продукції;
- г) результатів його виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності;
- д) ефективності використання фінансових ресурсів.

10. Методами оцінки фінансового стану підприємства є:

- а) аналіз відносних показників;

- б) факторний аналіз;
- в) аналіз платоспроможності;
- г) аналіз кредитоспроможності;
- д) порівняльний аналіз.

11. Предметом фінансової оцінки підприємства є:

- а) майно та капітал підприємства;
- б) основні та оборотні кошти підприємства;
- в) прибуток та цінні папери підприємства;
- г) фінансові ресурси підприємства, їхнє формування та використання;
- д) фінанси підприємства.

12. Які показники належать до групи показників ліквідності та платоспроможності?

- а) маневреність власних оборотних коштів;
- б) коефіцієнт концентрації залученого капіталу;
- в) частка виробничих запасів у активах;
- г) заборгованість кредиторам;
- д) коефіцієнт покриття запасів.

13. Який показник може характеризувати кількість днів, необхідних для погашення боргів?

- а) коефіцієнт співвідношення власних і позичкових коштів;
- б) коефіцієнт ліквідності;
- в) показник заборгованості акціонерам.

14. Що таке кризовий фінансовий стан підприємства?

- а) коли запаси й витрати забезпечуються сумою власних оборотних коштів та довготерміновими позичковими джерелами;
- б) коли запаси й витрати не забезпечуються джерелами їхнього формування;
- в) коли запаси й витрати забезпечуються за рахунок усіх основних джерел формування запасів і витрат.

Задачі:**Задача 1.**

Визначити ефект фінансового левериджу мережі швидкого харчування, якщо відомі наступні дані:

коефіцієнт автономії підприємства у звітному році – 0,65;

вартість активів – 1350 тис. грн.;

валовий дохід – 1860 тис. грн.;

на кожну грошову одиницю доходу припадає 0,76 грн. валових витрат;

середня вартість користування кредитами – 24 %.

Як зміниться ефект фінансового левериджу, якщо майно компанії збільшиться на 5 % за рахунок отримання додаткового кредиту, а вартість користування кредитами знизиться на 1,5 %?

Тема 11 Фінансове планування на підприємствах

1. Суть, методи і завдання фінансового планування на підприємстві
2. Складання фінансових планів на підприємстві
  - 2.1. Перспективне фінансове планування
  - 2.2. Складання поточного фінансового плану – балансу доходів і видатків
  - 2.3. Бюджетування на підприємстві
  - 2.4. Оперативний фінансовий план (платіжний календар)
3. Фінансовий план державних підприємств

Теоретичні питання:

1. У чому суть і завдання фінансового планування на підприємстві?
2. Які види фінансових планів складають на підприємстві?
3. Які Ви знаєте поточні фінансові плани? У чому їхня відмінність від перспективних фінансових планів?
4. Охарактеризуйте оперативний фінансовий план.

5. Хто здійснює бюджетування на підприємстві і в чому полягає його суть?
6. Що таке бюджет підприємства?
7. Як здійснюється фінансове планування на державних підприємствах?

Тести:

1. Фінансове планування на підприємстві – це:

- а) господарська операція підприємства, яка передбачає придбання корпоративних прав, цінних паперів та інших фінансових інструментів;
- б) процес визначення обсягу фінансових ресурсів за джерелами формування та напрямками їхнього цільового використання;
- в) довготермінова мета фінансової діяльності підприємства, що залежить від його фінансової політики;
- г) здатність підприємства ефективно розподіляти одержану виручку і прибуток.

2. Оперативне фінансове планування передбачає формування планів:

- а) на рік;
- б) від 3 до 5 років;
- в) на квартал, місяць, декаду;
- г) на більш ніж 5 років.

3. Які види поточних планів Ви знаєте?

- а) платіжний календар;
- б) баланс доходів і видатків;
- в) бізнес-план;
- г) фінансовий план державного підприємства;
- д) фінансовий звіт;
- е) бюджет.

4. Бюджетування на підприємстві – це:

- а) процес організації управління його фінансово-господарською діяльністю, який ґрунтується на розробці бюджетів і забезпечує аналіз і контроль за їхнім виконанням;

- б) процес розподілу виручки від реалізації товарів, робіт і послуг;
- в) метод складання державного і місцевих бюджетів;
- г) виконання зобов'язань перед бюджетом, кредитними установами, страховими компаніями і партнерами у бізнесі;

5. Бюджет підприємства – це:

- а) фінансовий план державного підприємства;
- б) оперативний фінансовий план, який формується на короткотерміновий період і забезпечує ефективний контроль за надходженням та використанням коштів на підприємстві;
- в) баланс грошових доходів і витрат за певний період із залишком на розрахунковому рахунку підприємства;
- д) баланс доходів і видатків підприємства.

6. Платіжний календар – це:

- а) баланс грошових доходів і витрат за певний період із залишком на розрахунковому рахунку підприємства;
- б) система показників, що відображає наявність і формування фінансових ресурсів;
- в) комплекс науково-методичних інструментів дослідження фінансового стану підприємства;
- д) фінансовий план державного підприємства.

7. Фінансова стратегія підприємства характеризує:

- а) суть системи контролю на підприємстві;
- б) довготермінову мету фінансово-господарської діяльності підприємства;
- в) мету фінансово-господарського аналізу підприємства;
- г) стан системи управління на підприємстві.

8. Сутність оперативного фінансового планування полягає в:

- а) складанні й виконанні платіжного календаря, касового плану та здійсненні розрахунку потреб у короткотермінових залученнях коштів чи їхньому ефективному розміщенні;

б) розробленні фінансової стратегії та фінансової політики за окремими аспектами фінансової діяльності;

в) опосередкуванні процесу впровадження стратегії, створенні умов для контролю за реалізацією заходів з досягнення стратегічних завдань;

г) визначенні найважливіших показників, пропорцій і темпів розширеного відтворення оскільки є головною формою реалізації мети підприємства;

д) правильної відповіді немає.

9. Збалансованості фінансових ресурсів можна досягти:

а) покриваючи дефіцит ресурсів збільшенням дохідної частини до необхідного рівня (якщо підприємство має вільний доступ до ринків капіталів);

б) зменшуючи планові обсяги грошових видатків (якщо підприємство має обмежені можливості фінансування);

в) збільшуючи обсяги продажу продукції в кредит за умови підвищення цін та зменшуючи власну кредиторську заборгованість;

г) правильної відповіді немає.

10. Фінансові бюджети відображають:

а) результати поточної (оперативної) діяльності, насамперед показники доходу та здійснених поточних витрат;

б) вплив прийнятих рішень у виробничій, комерційній та інвестиційній діяльності підприємства на його фінансові ресурси;

в) обсяг запланованих інвестиційних витрат за проектами, що приймаються;

г) фінансовий стан підприємства на певну дату;

д) правильної відповіді немає.

11. Основним завданням оперативного фінансового планування є:

а) забезпечення платоспроможності підприємства протягом одиниці планового періоду;

б) максимізація прибутковості підприємства впродовж одиниці планового періоду;

в) мінімізація кредиторської заборгованості підприємства протягом одиниці планового періоду;

г) оптимізація фінансової стратегії підприємства щодо інвестицій;

д) правильної відповіді немає.

12. Поточне планування фінансової діяльності передбачає формування:

а) фінансової стратегії підприємства;

б) фінансових планів за окремими аспектами фінансової діяльності;

в) бюджету капітальних витрат і надходжень;

г) бюджету поточних грошових витрат і надходжень.

13. Яке призначення перспективного фінансового планування?

а) контроль за платоспроможністю підприємства;

б) фінансове забезпечення загального розвитку підприємства;

в) фінансове забезпечення досягнення стратегічних цілей;

г) контроль за своєчасністю грошових надходжень;

д) фінансове забезпечення поточної виробничої діяльності.

Задачі:

Задача 1. На основі наведених даних необхідно скласти платіжний календар (оперативний фінансовий план) підприємства на декаду: витрати на невідкладні потреби –2,0; виручка від реалізації - 128,0; сплата % за кредит – 12,0; сплата рахунків постачальників – 32,0; прострочена дебіторська забор-ть – 9,0; сплата податків – 22,0; виплата ЗП – 85,0; надходження короткострокового кредиту –75,0; реалізація основних фондів – 25,0; залишки Г коштів –18,0; інші витрати – 20,0; прострочена кредиторська забор-ть –23,0; погашення короткострокового кредиту –75,0 ; інші надходження –16,0.

Задача 2. На основі привелених даних необхідно скласти поточний фін план на 1 кв.поточного року.: 1)Амортизаційні відрахування –185тис гр, 2)Приріст нормативу власних оборотних коштів –73 тис. Гр, 3)Прибуток –220

тис.гр 4) Податок на прибуток –84 тис гр, 5)Обсяг капітальних вкладень –205 тис гр, 6)фонд накопичення-65 тис гр,7)Фонд споживання- 58 тис гр,8)Резервний фонд –46 тис гр 9)Інші надходження-54 тис гр, 10)Інші витрати-78 тис гр, 11)Доход від здачі основних фондів в аренду – 74 тис гр, 12)Короткострокові кредити банку- 89тис гр, 13)Надлишок власних оборотних коштів-60 тис гр,14)Погашення кредитів банку-73 тис гр.

Тема 12. Фінансова санація та банкрутство підприємств

1. Фінансова криза на підприємстві: зміст і причини виникнення
2. Економічна суть, джерела та необхідність фінансової санації підприємств
3. Порядок проведення санації підприємств
  - 3.1. Досудова санація підприємства
  - 3.2. Судова процедура санації підприємства
4. Банкрутство підприємства: підстави і наслідки

Теоретичні питання:

1. Охарактеризуйте суть і види фінансової санації підприємства.
2. Назвіть основні причини фінансової кризи українських підприємств.
3. Перелічіть характерні риси досудової санації підприємства.
4. Охарактеризуйте етапи проведення процедури судової санації.
5. Обґрунтуйте доцільність підписання мирової угоди підприємством-боржником.
6. Охарактеризуйте порядок укладання мирової угоди.
7. Сформулюйте основні підстави для порушення справи про банкрутство підприємства-боржника.
8. Назвіть черговість задоволення умов кредиторів згідно з чиним законодавством України.

9. Сформулюйте основні обов'язки арбітражного керуючого (розпорядника майном, керуючого санацією, ліквідатора) при порушенні справи про банкрутство.

Тести:

1. Санація підприємства це:

- а) надання підприємству зовнішньої фінансової допомоги;
- б) задоволення вимог кредиторів;
- в) система заходів фінансового характеру;
- г) сукупність усіх заходів, які здатні привести підприємство до фінансового оздоровлення.

2. Підприємство вважається неплатоспроможним, якщо:

- а) розпочато процедуру банкрутства підприємства;
- б) коефіцієнт покриття більший 1;
- в) коефіцієнт абсолютної ліквідності дорівнює 0,1;
- г) наявних активів у ліквідній формі недостатньо для задоволення у встановлений термін вимог кредиторів та виконання зобов'язань перед бюджетом.

3. Санацію із залученням зовнішніх фінансових ресурсів називають:

- а) альтернативною;
- б) самофінансуванням;
- в) двоступеневою;
- г) автономною;
- д) гетерономною.

4. Фінансова участь кредиторів у санації боржника може набути таких форм:

- а) реструктуризації заборгованості;
- б) пролонгації та списання заборгованості;
- в) викупу акції у власників;
- г) викупу частини необоротних активів у боржника;

д) надання санаційних кредитів.

5. Фінансова реструктуризація полягає в:

- а) одержанні додаткових кредитів;
- б) реструктуризації заборгованості перед кредиторами;
- в) ліквідації підприємства;
- г) замороженні інвестицій;
- д) збільшенні статутного капіталу.

6. Справа про банкрутство підприємства може бути порушена, якщо:

- а) надійшла письмова заява будь-кого з кредиторів боржника;
- б) надійшла письмова заява потенційного санатора;
- в) надійшла письмова заява боржника щодо його фінансової неплатоспроможності або загрози такої неспроможності;
- г) боржник не повернув банківський кредит;
- д) боржник не визнає претензій кредиторів.

7. У разі банкрутства підприємства першочергово відшкодовуються:

- а) вимоги щодо платежів до бюджету;
- б) вимоги кредиторів, забезпечені заставою;
- в) витрати, пов'язані з провадженням справи про банкрутство;
- г) вимоги кредиторів, не забезпечені заставою;
- д) зобов'язання перед власниками корпоративних прав.

8. Стратегічна криза виникає на підприємстві:

- а) коли зруйновано його виробничий потенціал і відсутні довготермінові фактори успіху;
- б) перманентні збитки поглинають власний капітал, що призводить до незадовільної структури балансу;
- в) підприємство неплатоспроможне або є реальна загроза втрати платоспроможності;
- г) при нестабільності податкового законодавства.

9. План санації має такі розділи:

- а) план зменшення чисельності працюючих;

- б) план маркетингу та оцінка ринків збуту;
- в) план залучення зовнішніх джерел фінансування;
- г) план постачання сировини та матеріалів.

10. Досудова санація підприємства – це:

- а) система заходів з відновлення платоспроможності державного підприємства;
- б) система заходів з відновлення платоспроможності підприємства-боржника, що фінансують його кредитори;
- в) система заходів, спрямованих на оздоровлення підприємства за рішенням господарського суду;
- г) система заходів з відновлення платоспроможності боржника з метою запобігання його ліквідації до початку порушення справи про банкрутство.

11. Фінансова санація підприємства передбачає такі заходи:

- а) технічне переобладнання виробництва;
- б) зміну власника статутного капіталу;
- в) реструктуризацію кредиторської заборгованості;
- г) зміну організаційно-правової форми юридичної особи.

12. Загальними умовами санаційної спроможності підприємства вважають:

- а) наявність ефективної санаційної концепції та потенціалу для майбутньої успішної діяльності;
- б) зміну організаційно-правової форми бізнесу;
- в) зміну власника підприємства;
- г) підписання мирової угоди.

13. Санаційний прибуток – це:

- а) прибуток, отриманий підприємством після успішного завершення санації;
- б) різниця між доходами після фінансового оздоровлення та витратами до здійснення оздоровлення;

в) прибуток, який утворюється в результаті збільшення статутного капіталу;

г) прибуток, який виникає в результаті викупу підприємством власних корпоративних прав за курсом, нижчим від їхньої номінальної вартості.

14. Підставою для прийняття рішення судом щодо проведення санації підприємства-боржника є:

- а) наявність обґрунтованої санаційної концепції боржника;
- б) клопотання власників підприємства;
- в) укладення мирової угоди;
- г) клопотання Фонду державного майна.

15. При визначенні ефективності запланованих санаційних заходів враховують такі показники:

- а) прогнозоване збільшення обсягу реалізації продукції;
- б) прогнозований обсяг додаткового прибутку;
- в) збільшення ліквідаційної маси;
- г) суму повернених кредитів.

16. Справа про банкрутство підприємств порушується, якщо:

- а) у суд надійшла письмова заява потенційного санатора;
- б) боржник не визнає претензій кредиторів;
- в) боржник не повернув вчасно банківський кредит;
- г) надійшла в господарській суд заява кредитора або групи кредиторів щодо визнання боржника банкрутом.

Задачі:

Задача 1.

Визначити ймовірність банкрутства підприємства за моделлю Р. Таффлера якщо діяльність підприємства за звітний рік характеризується наступними показниками, а граничне значення індикатора банкрутства дорівнює (кризовий стан) $0,2 < Z < 0,3$ (задовільний стан).

Показники, тис. грн.	Значення
Активи	12040
Оборотні активи	8020
Валовий прибуток	1960
Короткострокові зобов'язання	3500
Всього зобов'язання	9600
Обсяг реалізації	14200

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота над навчальною дисципліною для студентів включає:

- *опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;*
- *вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання;*
- *розв'язання і письмове оформлення завдань та доповідей;*
- *підготовка конспектів навчальних чи наукових текстів;*
- *підготовка до проведення контрольних заходів (здача змістових модулів, заліку).*

Самостійна робота виконується перед семінарським заняттям за відповідною темою змістовного модуля. Література використовується відповідно до планів самостійної роботи студентів.

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Номер теми	Зміст самостійної роботи	Кількість годин
МОДУЛЬ 1. ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСОВИХ ВІДНОСИН ПІДПРИЄМСТВ		
<i>Змістовний модуль 1. Теоретичні основи організації фінансів підприємств</i>		
Тема 1 Тема 2	Опрацювання лекційного матеріалу лекцій № 1, 2, підготовка до практичного заняття. Опрацювання питань, винесених на самостійне опрацювання.	12
<i>Змістовний модуль 2. Організація грошових розрахунків та грошових надходжень підприємств. Капітал підприємства</i>		
Тема 3 Тема 4 Тема 5	Опрацювання лекційного матеріалу лекцій № 3, 4, 5 підготовка до практичних занять. Опрацювання питань, винесених на самостійне опрацювання.	12
<i>Змістовний модуль 3. Система оподаткування підприємств</i>		
Тема 6	Опрацювання лекційного матеріалу лекції № 6, підготовка до практичного заняття. Опрацювання питань, винесених на самостійне опрацювання.	Тема 6
МОДУЛЬ 2. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ		

ПІДПРИЄМСТВ		
Змістовний модуль 4. Фінансове забезпечення діяльності підприємств шляхом кредитування, інвестування та інших джерел		
Тема 7 Тема 8	Опрацювання лекційного матеріалу лекцій № 7, 8, підготовка до практичного заняття. Опрацювання питань, винесених на самостійне опрацювання.	12
Змістовний модуль 5. Формування і розподіл прибутку. Оцінка фінансового стану підприємства		
Тема 9 Тема 10	Опрацювання лекційного матеріалу лекцій № 9,10 підготовка до практичного заняття. Опрацювання питань, винесених на самостійне опрацювання.	18
Змістовний модуль 6. Фінансове планування на підприємствах. Фінансова санація та банкрутство підприємств.		
Тема 11 Тема 12	Опрацювання лекційного матеріалу лекцій № 11,12, підготовка до практичного заняття. Опрацювання питань, винесених на самостійне опрацювання.	18
Всього з дисципліни		72

Питання та завдання для самостійної роботи:

Тема № 1 Суть і функції грошей

1. Назвіть причини демонетизації золота.
2. Яку функцію гроші виконують ідеально і чому?
3. Яка різниця між функцією грошей як засобу обігу і функцією грошей як засобу платежу?
4. Сфера використання грошей як засобу обігу.
5. В якій функції гроші найбільше потерпають від інфляції?
6. Які функції здійснюють світові гроші?
7. Чи всі національні грошові одиниці здійснюють функцію світових грошей?
8. Які гроші належать до кредитних?
9. Яка різниця між кредитними і паперовими грошима?

10. Поясніть зв'язок між вартістю сучасних грошей і купівельною спроможністю.

11. У чому полягає суть ціни грошей?

12. Поясніть поняття "гроші дешевшають" і "гроші знецінюються".

13. Яка різниця між повноцінними й неповноцінними грошима?

Тема № 2 Основи організації фінансів підприємств

1. Які основні напрями організації роботи щодо управління фінансовими ресурсами на підприємстві?
2. Що розуміють під поняттям «фінансові ресурси»?
3. Що є характерним для складу і структури фінансових ресурсів підприємства будь-якої форми власності?
4. Що треба розуміти під ефективним використанням фінансових ресурсів?
5. Джерела формування та напрямки використання фінансових ресурсів підприємства.

Задача 1.

Виходячи з наведених нижче даних визначити:

- 1) грошові потоки, що генеруються власним капіталом;
- 2) грошові потоки, що генеруються сукупним капіталом.

[illegible]

Примітка: оборотні активи за 1998 р. складають 22 млн. грн.

Тема №3 Організація грошових розрахунків підприємства

1. Що являє собою грошовий оборот?
2. Які рахунки в національній та іноземній валюті може відкривати підприємство в установах банків?
3. Які документи необхідні підприємствам та їх відокремленим підрозділам для відкриття банківських рахунків у національній валюті?
4. З оформленням яких документів проводяться підприємством готівкові розрахунки?
5. Сформулюйте принципи здійснення безготівкових розрахунків підприємств.
6. Назвіть основні правила документообороту.¹⁹
7. Опишіть порядок розрахунків платіжними дорученнями та платіжними вимогами-дорученнями.
8. Як використовувати розрахункові чеки?
9. Як проводити розрахунки шляхом заліку взаємних вимог?
10. Назвіть види акредитивів.
11. Опишіть технологію розрахунків за допомогою акредитивів.
12. Назвіть особливості вексельного обігу в Україні.
13. Охарактеризуйте поняття індосаменту, авалю, акцепту та доміциляції векселів.
14. Які види санкцій можуть застосовуватись до підприємств у разі порушення ними розрахунково-платіжної дисципліни?
15. Які переваги отримує підприємство від ефективного управління грошовими потоками?
16. Яким чином управління грошовими потоками впливає на оборотність та структуру капіталу підприємства?
17. Чим пояснюється те, що головним джерелом грошових потоків є операційна діяльність підприємства?

18. Чому зростання обсягів інвестиційної діяльності приводить до зменшення сукупних грошових потоків підприємства?

Задача 1

На підставі нижче наведеної інформації визначте грошові потоки торговельного центру на 2009-2011 рр.,

Показники, млн. грн.	Роки							
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Чистий прибуток	236	244	265	258	247	262	274	280
Амортизація	36	38	27	35	39	43	45	49
Інвестиції	87	94	102	114	96	136	128	119
Приріст власного капіталу			18		9	11		8
Зміна оборотних активів	24	-13	-15	18	-11	-8	+22	-6
Чистий грошовий потік								

Задача 2.

ТОВ «Старт» планує отримати через 18 місяців суму 40 тис. грн. Рівень ризику визначається, виходячи з моделі оцінки капітальних активів (CAPM) Безризикова норма дохідності – 7 %, а середня ринкова дохідність становить 16 %. β -коефіцієнт зафіксовано на рівні 1,2. Нарахування відсотків відбувається щоквартально. Яку суму грошових коштів ТОВ «Старт» необхідно вкласти у цінні папери для отримання запланованої суми? Як зміниться майбутня вартість грошових коштів, якщо рівень систематичного ризику зменшиться на 10 %, а середня норма дохідності зросте до 18 %?

Тема № 4 Грошові надходження підприємств

1. Охарактеризуйте види діяльності підприємства. Наведіть приклади.
2. Наведіть приклади грошових потоків підприємства від інвестиційної діяльності.
3. Охарактеризуйте доходи підприємства від фінансової діяльності.

4. Назвіть умови, за яких підприємство отримує доходи від курсових різниць.
5. Назвіть три основних фактори, які впливають на абсолютну суму доходу від реалізації продукції.
6. Які зовнішні й внутрішні фактори впливають на доходи (виручку) від реалізації продукції?
7. Дайте визначення грошових надходжень підприємств та охарактеризуйте їх за джерелами отримання.
8. Дайте характеристику грошові надходження (доходи) підприємств від операційної діяльності.
9. Дайте характеристику грошові надходження (доходи) підприємств від фінансової діяльності.
10. Дайте характеристику грошові надходження (доходи) підприємств від інвестиційної діяльності.

Задача 1

Дебіторська заборгованість торгівельної компанії «Астра» зменшилась на 200 тис. грн. і на кінець 2008 року становила 1500 тис. грн.

Скільки грошей у звітному році отримала компанія, якщо на безнадійні борги не списувалася дебіторська заборгованість, компанія продавала свою продукцію в кредит, а виручка від реалізації становила 52000 тис. грн., що на 15% більше ніж торік.

Також проаналізувати оборотність дебіторської заборгованості і визначити вплив прискорення оборотності дебіторської заборгованості на величину виручку в поточному році.

Задача 2.

Батько 9-річного сина вирішив оформити депозитний рахунок до його 18-річчя. Очікувана сума грошей становить 120 тис. грн., річна відсоткова ставка – 69 16 %, нарахування відсотків відбувається в кінці кожного місяця. Батько

планує кожний квартал поповнювати рахунок додатково на 2 тис. грн. Скільки батько повинен внести для отримання очікуваної суми?

Задача 3.

Власник приватного підприємства «Схід» має намір зробити вклад у сумі 15 тис. грн. на 9 місяців.

Йому запропоновані наступні умови депозитів:

а) Класичний - ставка 15 % річних, щомісячне нарахування відсотків та виплата в кінці періоду;

б) Класичний накопичувальний – ставка 14 % річних з капіталізацією відсотків, щомісячне нарахування відсотків та виплата в кінці періоду;

в) Класичний 2 ставка 16,5 % річних – щоквартальне нарахування відсотків та виплата в кінці періоду.

Який із запропонованих варіантів вкладення грошей є найвигіднішим для власника приватного підприємства?

Тема № 5 Капітал підприємства

1. Розкрити економічну сутність капіталу.
2. Охарактеризувати види капіталу за найбільш важливими класифікаційними ознаками.
3. Розкрити особливості руху капіталу підприємства у процесі його кругообігу.
4. Розкрити сутність основних принципів формування капіталу підприємства.
5. Розкрити особливості власного капіталу підприємства.
6. Розкрити особливості позикового капіталу підприємства.
7. Розкрити сутність вартості капіталу, яка формує рівень операційних та інвестиційних витрат підприємства.
8. Розкрити сутність основних принципів оцінки вартості капіталу.
9. Розкрити сутність фінансового левериджу.

10. Охарактеризувати три стадії аналізу капіталу підприємства.
11. Охарактеризувати фактори, що визначають формування структури капіталу.
12. Позиковий капітал: сутність та класифікація.
13. Як розраховується термін використання позикових коштів? В чому полягають відмінності щодо залучення позикових коштів на коротко- і довгостроковий періоди?
14. Назвіть особливості щодо оцінки вартості позикового капіталу.
15. Які Ви знаєте особливості оцінки й управління вартістю позикового капіталу?
16. Які принципи процесу оцінки вартості капіталу Вам відомі?
17. Яка на Ваш погляд оптимальна структура капіталу? Чому?

Задача 1. Чому дорівнює балансова, ринкова вартість активів та прихований капітал, якщо балансова оцінка власного капіталу становить 10 млн грн, ринкова оцінка власного капіталу — 15 млн грн, зобов'язання — 12 млн грн?

Задача 2. Визначити вартість позикового капіталу, якщо підприємство сформувало позиковий капітал за рахунок емісії облігацій. Номінал облігації — 1000 грн, обсяг емісії — 10 000 000 грн, купонний процент сплачується раз на рік і становить 14 % від номіналу, строк обігу облігацій — 5 років. Облігації розміщено на ринку за ціною 990 грн. Витрати на емісію — 120 000 грн.

Задача 3.

На підставі наступних даних визначити як зміниться середньозважена ціну капіталу ВАТ «Електрон»:

Показник	Сума, млн. грн.	Ціна за користування, %
Власний капітал	30	20
Привілейовані акції	6	22
Зобов'язання компанії	24	18

В поточному році керівництво компанії вирішило залучити додатково 10 млн. грн. в формі звичайного акціонерного капіталу по ціні 23% та збільшити свій бюджет капітальних вкладень до 80 млн. грн. Щоб зберегти існуючу структуру капіталу, воно повинне додатково отримати позиковий та привілейований акціонерний капітали. Ціна залученого позикового капіталу складе 22%, а витрати на додаткову емісію привілейованих акцій - 25%.

Тема 6. Оподаткування підприємств

1. Які основні риси ПДВ як джерела формування бюджету держави?
2. Як практично реалізується основний принцип ПДВ, а саме – платником податку є кінцевий споживач?
3. За якими напрямками сплачують ПДВ підприємства сфери матеріального виробництва, інші суб'єкти підприємницької діяльності?
4. Які особливості ПДВ у експортно-імпортних операціях?
5. Чим зумовлена необхідність застосування «нульової ставки» ПДВ?
6. Що таке акцизний збір і яке його основне призначення?
7. Як законодавче регулюється стягнення збору при імпорті продукції?
8. Які особливості стягнення акцизного збору при реалізації алкогольних напоїв і тютюнових виробів?

Задача 1.

Необхідно **визначити** суму ПДВ, що підлягає сплаті в державний бюджет (відшкодуванню з бюджету) за результатами звітного кварталу, якщо підприємство реалізує різні види продукції.

Умови задачі

Протягом звітного кварталу здійснено такі операції:

1. Відповідно до договору (загальна сума за договором 42000 грн, включаючи ПДВ), що передбачає оплату взаємними поставаннями:

- у квітні підприємство відвантажило напівфабрикати на суму 22000 грн (без ПДВ);

- у травні на підприємстві оприбутковано товарів на суму 28000 грн;

- у червні отримано медикаменти, сума за накладною — 8400 грн. Відвантажено комплектуючі, сума за накладною 13200 грн.

2. Відповідно до договору (загальна сума за договором 58500 грн, включаючи ПДВ), що передбачає оплату грошима, підприємство реалізує готову продукцію. Операції були здійснені у такому порядку:

- у квітні отримано часткову попередню оплату на поточний рахунок підприємства в сумі 30000 грн;

- у травні підприємством відвантажено готову продукцію. Відповідно до накладної сума склала 36000 грн;

- у червні отримано оплату продукції — 6000 грн.

Задача 2

Визначити суму акцизного збору, що має сплатити ТОВ «Бормотуха», контрактну вартість із урахуванням непрямих податків та ціну 1 л вина.

Умови задачі

ТОВ «Бормотуха» — виробник алкогольних напоїв та пива відвантажило в звітному періоді покупцю ТОВ «Шара» вина виноградні натуральні в об'ємі 1500 л. Оплата у звітному періоді не отримана. Контрактна вартість становить 15240 грн без ПДВ (без акцизного збору).

Ставка акцизного збору становить 0,25 грн за 1 л.

ЗАДАЧА 3

Необхідно **розрахувати** фактурну вартість товару, митну вартість, суми мита, митного збору та ПДВ.

Умови задачі

Підприємство-резидент «Ура» на підставі договору купівлі-продажу з підприємством-нерезидентом «О'кей» одержало товар на суму 55303 дол. США

(452 од. за ціною 74 дол. США за одиницю), у тому числі транспортні послуги на території України на 210 дол. США (відповідно до рахунку-фактури) на умовах СРТ (перевезення оплачене до пункту призначення) м. Сум. Даний товар обкладається митом за ставкою 10%, ставка митного збору 0,2%. Курс НБУ на дату оформлення вантажної митної декларації — 5,54 грн/дол. США.

Тема 7. Кредитуванні та інші джерела фінансового забезпечення діяльності підприємств

1. Чим зумовлена об'єктивна необхідність участі банківського кредиту у складі фінансових ресурсів підприємств різних галузей підприємництва?
2. На яких принципах ґрунтується кредитування?
3. За рахунок яких коштів формують свої позичкові ресурси комерційні банки?
4. Як оформлюється підприємством кредит у банку?
5. Як розраховується розмір короткострокового кредиту?
6. Приведіть механізм повернення кредиту.
7. Що таке об'єкт кредиту?
8. Як перевіряється банком кредитоспроможність позичальника?
9. Назвіть фактори, що впливають на платність кредиту.
10. У чому сутність забезпеченості кредиту?
11. Який існує порядок фінансування витрат підприємства на сплату процентів за кредит і як вони впливають на оподаткування прибутку?

Задача 1.

Торгівельне підприємство «Тріумф» продає в кредит 60 тис. пачок офісного паперу по ціні 32 грн. за одиницю при її собівартості 20 грн. Середня норма прибутку на капітал 25 %. Якщо пом'якшити умови розрахунків з дебіторами, то прогнозується збільшення обсягу реалізації продукції на 15 %. При цьому середній період погашення дебіторської заборгованості збільшиться

до 60 днів, а сума безнадійних боргів – на 120 тис. грн. Чи доцільно покупцям йти на лібералізацію умов кредиту, який пропонується?

Задача 2.

Використовуючи дані балансу звітності (Додаток А) визначте, як змінювався період обороту дебіторської заборгованості, запасів, грошових коштів у 2006-2008 рр. і як це вплинуло на поточну діяльність ВАТ «Будівельна компанія». Також розрахувати коефіцієнти відвернення оборотних активів в поточну дебіторську заборгованість та визначити який, на Ваш погляд, тип кредитної політики застосовує компанія?

Тема 8. Інвестування у підприємницькій діяльності

1. Яка різниця між поняттями “інвестиції” та “інвестиційна діяльність”?
2. За якими ознаками класифікують інвестиції?
3. Назвіть складові інвестиційного ринку.
4. Що таке “інвестиційний клімат держави”?
5. Як можна оцінити “інвестиційний клімат держави”?
6. Які існують форми державного стимулювання інвестиційної діяльності?
7. Розкрийте інструменти податкового стимулювання інвестиційної діяльності.
8. Що є ланкою процесу накопичення капіталу?
9. Що включає ринок фінансових ресурсів?
10. Які регіони України найбільш інвестиційно привабливі?

Задача 1.

Керівництвом виробничого підприємства розглядається інвестиційний проект щодо придбання технологічної лінії вартістю 48 млн. грн. Строк експлуатації 5 років, амортизаційні відрахування здійснюються за кумулятивним методом. Розрахункова ліквідаційна вартість обладнання

становить 8 %. Щорічний виторг від реалізації продукції прогнозується в таких обсягах (тис. грн.):

1	2	3	4	5
24 000	29 500	36 000	38 000	29 200

Щорічні витрати оцінюється наступним чином: 13,7 млн. грн. на протязі першого року експлуатації, далі – щорічно ці витрати збільшуються на 6 %. Проаналізуйте щорічні грошові потоки, виходячи із ставки податку на прибуток – 25 %.

Задача 2.

Проаналізувати доцільність придбання акцій ВАТ «Глобус», якщо ринкова ціна акції – 105 грн., щорічна виплата дивідендів становить 31 грн., а середньоринкова норма прибутку – 30 %.

Чи купуватиме Ви акції вище вказаного підприємства, якщо прогнозується щорічне зростання дивідендів на 3,5 %?

Задача 3.

ВАТ «Будсервіс» у 2008 році має намір інвестувати 60 тис. грн. на оновлення програмних продуктів для розрахунку кошторисної вартості об'єктів будівництва. Додаткові доходи від впроваджуваних заходів прогнозуються (без обліку поточних витрат) по роках:

1-й рік — 13000 грн.,

2-й рік — 19000 грн.,

3-й рік — 25000 грн.,

4-й рік — 26000 грн.,

5-й рік — 16000 грн.

Ставка дисконтування — 18 % річних.

Визначити ефективність інвестицій: розрахувати чисту дисконтовану вартість, індекс рентабельності інвестицій, строк окупності на основі

дисконтованих грошових потоків. Зробити відповідні висновки та графічно надати результати розрахунків.

Задача 4.

За допомогою цінової моделі ринку капіталів визначити чисту теперішню вартість інвестиційного проекту.

Дані для розрахунку подані в таблиці:

<i>Рік</i>	<i>Грошовий потік для проекту, гр. од.</i>
1	2000
2	8000
3	4000

Середня доходність інвестиційного портфеля - 14%, β -коефіцієнт - 1,7, безризикова ставка — 7%. Початкові інвестиції в проект — 10000 гр. од.

Тема 9. Формування і розподіл прибутку

1. Що таке прибуток підприємства як фінансовий результат діяльності і чим він відрізняється від податку як об'єкта оподаткування?
2. Які позареалізаційні витрати (збитки) впливають на фінансовий результат діяльності підприємства в сучасних умовах?
3. У чому принципова різниця між показниками рентабельності продукції і рентабельності вкладених фінансових ресурсів?
4. Які фактори визначають рівень рентабельності продукції і рівень рентабельності фінансових ресурсів?
5. У чому полягає суть планування прибутку на підприємстві?
6. Яка техніка визначення планового валового прибутку методом прямого розрахунку?
7. У чому полягає суть аналітичного методу планування валового прибутку від реалізації продукції?
8. Що таке базова рентабельність і як вона застосовується при плануванні прибутку?

9. Джерелом яких бюджетних податків та інших обов'язкових платежів є прибуток?

10. Як використовується прибуток, що залишається у підприємства після сплати податку на прибуток?

11. Яким чином можна налагодити оперативний контроль за прибутковістю роботи підприємства?

12. Назвіть сучасні підходи до управління прибутком.

13. Дайте характеристику ефекту фінансового левериджу. Які фактори впливають на його величину?

14. Дайте визначення точки беззбитковості. Надайте графічну інтерпретацію аналізу беззбитковості.

15. Як визначити точку беззбитковості за умов високого рівня диверсифікації виробництва?

Задача 1.

Компанія «Інвестбуд» організувала виробництво дорожніх валіз із загальним обсягом продаж 200 тис. шт. при виробничій собівартості одиниці - 60 грн. Адміністративні витрати становлять 4200 тис. грн. Яка буде ціна реалізації однієї дорожньої валізи, якщо інвестори бажають отримати 40 % прибутку на інвестиції у виробництво, які склали 6000 тис. грн.? Яка буде величина показника ROI, якщо ціна реалізації зменшиться на 10 %? Скільки відсотків складе націнка, якщо компанія «Макрокап» планує працювати із 100% рентабельністю?

Задача 2

Визначити суму чистого прибутку підприємства у звітному періоді, якщо:

1) виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) становить 120 тис. грн.;

2) акцизний збір – 25 тис. грн.;

3) собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) – 60 тис. грн.;

4) доходи від реалізації виробничих запасів (з ПДВ) – 10 тис. грн.;

5) собівартість реалізованих виробничих запасів – 8 тис. грн.;

6) адміністративні витрати – 12 тис. грн.;

7) витрати на транспортування – 0,8 тис. грн.;

8) витрати на рекламу – 0,2 тис. грн.;

9) сума штрафів, сплачених підприємством – 0,5 тис. грн.;

10) сума процентів, отриманих із придбаних облігацій – 10 тис. грн.;

11) виплата процентів за кредит комерційному банку – 2 тис. грн.;

12) сума отриманих дивідендів – 2 тис. грн.

Підприємство є платником ПДВ.

Тема 10. Оцінка фінансового стану підприємства

1. Назвіть задачі і зміст оцінки фінансового стану підприємства.
2. Ефективність використання оборотних активів.
3. Ділова активність підприємства
4. Як здійснюється аналіз платоспроможності і фінансової стійкості підприємства?
5. Від яких факторів залежить коефіцієнт використання загальної ліквідності і як визначити його нормальне значення?
6. Як оцінюється ефективність використання оборотних активів підприємства?
7. Приведіть підходи до аналізу й оцінки ділової активності підприємства.

Задача 1.

На підставі балансу та звіту про фінансові результати ВАТ «Будівельна компанія» розрахувати показники ліквідності та фінансової стійкості, проаналізувати їх динаміку, порівняти із середньогалузовими і розробити заходи щодо поліпшення фінансового стану компанії.

Задача 2. Розрахувати коефіцієнт втрати платоспроможності за період 12 місяців, якщо значення коефіцієнта поточної ліквідності на початок звітного періоду становило 1,8, а на кінець – 0,7.

Задача 3. Розрахувати коефіцієнт відновлення платоспроможності за період 3 міс., якщо значення коефіцієнта поточної ліквідності на початок звітного періоду становило 1,3, а на кінець – 1,9.

Задача 4.

На підставі балансу та звіту про фінансові результати ВАТ «Будівельна компанія» (Додаток А, Б) розрахувати показники рентабельності активів і власного капіталу за методом Du Pont. Графічно надати динаміку ROA та ROE та визначити, які фактори найбільш суттєво вплинули на зміну цих показників у 2008 році порівняно з 2006 р.

Тема 11 Фінансове планування на підприємствах

1. Укажіть призначення фінансового планування на підприємстві.
2. Що являє собою баланс доходів і витрат підприємства?
3. Приведіть структуру розділів фінансового плану.
4. Які методи використовуються при розробці фінансового плану?
5. Які мети переслідує оперативне фінансове планування на підприємстві?
6. Назвіть призначення платіжного календаря і приведіть його структуру.
7. Назвіть особливості прогнозування в антикризовому управлінні.
8. Що таке бюджетне планування (бюджетування)? Як бюджетування впливає на діяльність підприємства?

Задача 1.

Власник ресторану «Магія смаку» має намір здійснити цікавий проект щодо купівлі сусідньої будівлі для організації 3-го банкетного залу, для чого

йому не вистачає 220 тис. грн.

Його постійні витрати становлять 520 тис. грн. на місяць, середній рахунок який сплачують клієнти становить 315 грн., з них 135 грн. – змінні витрати.

Визначте, яку кількість відвідувачів повинен обслуговувати ресторан за місяць, щоб за рахунок чистого прибутку реалізувати інвестиційний проект?

Як зміниться прибуток ресторану, якщо власник ресторану втратить 10 % своїх клієнтів внаслідок збільшення цін?

Задля додаткового збільшення відвідувачів власник ресторану вирішив організувати живу музику шляхом запрошення 3 музикантів з щотижневою оплатою 3,5 тис. грн. Як зміниться сума прибутку?

Тема 12. Фінансова санація та банкрутство підприємств

1. Перелічите міри антикризового керування.
2. Що таке зовнішнє керування і які умови його здійснення?
3. Хто може виконувати обов'язки зовнішнього керуючого і які його функції?
4. Що таке санація і чим відрізняється від зовнішнього керування?
5. Які з показників Ви віднесете до найважливіших параметрів фінансової структури підприємства? Обґрунтуйте свій вибір.
6. Сутність та відмінності санації, та реструктуризації.
7. Яка послідовність задоволення фінансових вимог кредиторів при продажу підприємства-банкрута?

Задача 1.

Ліквідаційна вартість автотранспортного підприємства «Перевізчик» становить 1 215 млн. грн. Середньозважена вартість капіталу становить 15 %, а щорічний прогнозний чистий грошовий потік – 260 млн. грн. На Ваш погляд, що вигідніше: ліквідація чи реорганізація? Обґрунтуйте можливі варіанти.

Задача 2.

Визначити ймовірність банкрутства торговельного підприємства користуючись моделлю Альтмана, якщо діяльність підприємства характеризується наступними показниками:

Показники	Значення
Активи, тис. грн.	2040
Оборотні активи, тис. грн.	1680
Нерозподілений прибуток, тис. грн.	242
Прибуток до сплати податків, тис. грн.	260
Ринкова вартість 1 акції, грн.	5
Кількість акцій у обігу, шт.	100000
Короткострокові зобов'язання, тис. грн.	880
Довгострокові зобов'язання, тис. грн.	230
Обсяг реалізації, тис. грн.	1800

Зробити висновки

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Відповідно до навчального плану студенти виконують контрольну роботу з дисципліни “Фінансове забезпечення діяльності”. Виконання контрольної роботи сприяє поглибленому вивченню основних тем курсу, отриманню практичних навичок ведення бізнесу в умовах ринкових трансформацій економіки України, закріпленню знань щодо організації та ведення підприємницької діяльності.

Варіант контрольної роботи студент обирає за першою літерою свого прізвища (див. таблицю).

Перша літера прізвища студента	Номер варіанта контрольної роботи
А, Б, В	1
Г, Д, Е, Є	2
Ж, З, І, Ї	3
Й, К, Л	4
М, Н, О	5
П, Р, С	6
Т, У, Ф	7
Х, Ц, Ч	8
Ш, Щ	9
Ю, Я	10

Виконання контрольної роботи студентами заочної форми навчання є складовою навчального процесу та активною формою самостійної роботи студентів.

Мета контрольної роботи – поглибити знання в галузі фінансового менеджменту підприємств інноваційної діяльності на основі визначення та аналізу його проблематики, а також сформувати уміння самостійно працювати з навчальною спеціальною літературою, законодавчими актами, статистичними матеріалами та з матеріалами власних досліджень в організаціях.

Послідовність виконання контрольної роботи

1. Самостійна робота (зміст самостійної роботи та її висвітлення).
2. Висновки та рекомендації.

3. Список використаної літератури.

4. Додатки (таблиці, схеми, документи тощо).

Контрольна робота повинна бути виконана та здана у термін, встановлений навчальним планом. Студенти, які не здали контрольну роботу, не допускаються до заліку.

Контрольна робота має бути надрукована за допомогою комп'ютера або написана власноручно. Забороняється вільне скорочення слів та фраз у роботі. Кожну сторінку роботи нумерують, залишаючи поле для зауважень викладача. Контрольну роботу студент повинен підписати і вказати дату її виконання. При задовільному виконанні контрольна робота буде зарахована. За наявності зауважень викладача студент доопрацьовує контрольну роботу.

ВАРІАНТИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ**Варіант 1**

1. Визначення суті грошей і їх походження
2. Готівкові розрахунки на підприємстві
3. Види податків.

Варіант 2

1. Функції грошей
2. Суть і форми безготівкових розрахунків
3. Методи нарахування та утримання податків.

Варіант 3

1. Еволюція форм грошей
2. Доходи (виручка) від реалізації продукції
3. Суть і функції кредиту, принципи кредитування

Варіант 4

1. Історичні передумови виникнення фінансів
2. Доходи від фінансово-інвестиційної та іншої діяльності
3. Види та форми кредиту

Варіант 5

1. Суть та функції фінансів підприємств
2. Особливості отримання доходу підприємствами готельно-ресторанної справи
3. Суть та значення інвестування

Варіант 6

1. Фінансові ресурси підприємств, їх склад і джерела формування
2. Капітал підприємства і джерела його формування

3. Види інвестицій

Варіант 7

1. Зміст фінансової діяльності та фінансова робота на підприємстві
2. Основний капітал підприємства
3. Дивідендна політика підприємства

Варіант 8

1. Фінансова стратегія і політика підприємства
2. Оборотний капітал підприємства
3. Прибуток підприємства: суть, функції та фактори впливу

Варіант 9

1. Організаційні основи функціонування фінансів підприємств
2. Знос основних фондів. Амортизація
3. Фінансовий стан підприємства та методи його оцінки

Варіант 10

1. Сутність грошових розрахунків і принципи їх організації
2. Поняття і значення податків.
3. Фінансова криза на підприємстві: зміст і причини виникнення

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ЕКЗАМЕН

1. Поняття, суть та місце фінансів підприємств в фінансовій системі.
2. Функції фінансів підприємств та форми прояву їх сутності.
3. Поняття грошових фондів та фінансових ресурсів.
4. Джерела формування фінансових ресурсів підприємств .
5. Принципи організації фінансів підприємств.
6. Зміст фінансової роботи на підприємстві. Завдання управління фінансами підприємств.
7. Сутність грошових розрахунків підприємств. Безготівкові та готівкові розрахунки.
8. Види банківських рахунків та порядок їх відкриття.
9. Порядок проведення касових операцій.
10. Розрахунки платіжними дорученнями.
11. Розрахунки платіжними вимогами-дорученнями.
12. Розрахунково-платіжна дисципліна та її вплив на фінансово-господарську діяльність.
13. Характеристика та склад грошових надходжень підприємств.
14. Виручка від реалізації продукції та фактори, що на неї впливають.
15. Прибуток як результат фінансово-господарської діяльності підприємств. Формування прибутку підприємств.
16. Механізм формування прибутку від реалізації продукції.
17. Сутність і методи обчислення рентабельності.
18. Механізм розподілу прибутку підприємства. Використання чистого прибутку підприємства.
19. Сутність податків та їх функції.
20. Система оподаткування підприємств та її становлення на Україні.
21. Чинний порядок оподаткування прибутку підприємств.
22. Податок на землю, його суть та механізм сплати
23. Фіксований сільськогосподарський податок.

24. Податок з власників транспортних засобів.
25. Мито та механізм його сплати.
26. Акцизний збір та механізм його сплати.
27. Податок на додану вартість, його суть та механізм сплати.
28. Відрахування підприємств в цільові державні фонди.
29. Місцеві податки і збори.
30. Суть, склад та структура оборотних коштів підприємства.
31. Класифікація і принципи організації оборотних коштів підприємства.
32. Необхідність і методи визначення потреб в оборотних коштах.
33. Джерела формування оборотних коштів підприємства.
34. Показники стану використання оборотних коштів підприємства.
35. Шляхи прискорення обертання оборотних коштів підприємства.
36. Класифікація кредитів, що надаються підприємствам.
37. Види банківських кредитів та їх характеристика.
38. Умови та порядок отримання банківського кредиту.
39. Суть основних засобів підприємства та механізм їх відтворення
40. Показники стану та ефективності використання основних засобів.
41. Знос і амортизація основних засобів.
42. Необхідність та значення оцінки фінансового стану підприємств
43. Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану підприємств
44. Показники фінансового стану підприємств
45. Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства.
46. Оцінка фінансової стійкості підприємства.
47. Зміст, завдання та методи фінансового планування.
48. Зміст фінансового плану та порядок його складання.
49. Зміст та значення оперативного фінансового плану.
50. Фінансова криза на підприємстві: симптоми та фактори, що її спричиняють.
51. Економічна сутність санації підприємства.
52. Класична модель фінансової санації.

- 53. Фінансові джерела санації підприємства.
- 54. Вплив розміщення оборотних коштів на фінансовий стан підприємства.
- 55. Зміст і значення оперативного фінансового плану.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

3. Азаренкова Г. М. Фінанси підприємств : навч. посібник [для самост. вивч. дисципліни]. / Г. М. Азаренкова, Т. М. Журавель, Р. М. Михайленко. - 3-тє вид., виправл. і доп. - К. : Знання-Прес, 2009. - 299 с.
4. Балабанов И. Т. Финансовый менеджмент. Теория и практика / И. Т. Балабанов. – М. : Перспектива, 2009. – 656 с.
5. Бланк И. А. Стратегия и тактика управления финансами / И. А. Бланк. – К. : МП "ИТЕМ лтд Украина", 1996. – 534 с.
6. Бланк И. А. Финансовый менеджмент : учебный курс / И. А. Бланк ; 2-е изд., перераб. и доп. – К. : Эльга, Ника-Центр, 2004. – 656 с.
7. Бригхэм Ю. Финансовый менеджмент. Экспресс-курс 4-е изд. / Ю. Бригхэм, Дж. Хьюстон ; пер. с англ. – СПб. : Питер, 2007. – 544 с.: ил.
8. Ван Хорн Дж. К. Основы финансового менеджмента / Ван Хорн Дж. К. – М. : Вильямс, 2006. – 1232 с.
9. Данілов О.Д., Паєнтко Т.В. Фінанси підприємств у запитаннях і відповідях. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 256 с.
10. Захарченко В.І. Інноваційний менеджмент: теорія і практика в умовах трансформації економіки / В.І. Захарченко, Н.М. Корсікова, М.М. Меркулов. Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2012. - 448 с.
11. Ковалев В. В. Введение в финансовый менеджмент / В. В. Ковалев. – М. : Финансы и статистика, 2007. – 768 с.
12. Мойсеєнко І.П. Інвестування: Навч. посіб. / І. П. Мойсеєнко. – К.: Знання, 2006. – 490 с.
13. Савчук В. П. Практическая энциклопедия. Финансовый менеджмент / В. П. Савчук. – М. : Companion Group, 2008. – 880 с.
14. Слав'юк Р.А. Фінанси підприємств / Р.А. Слав'юк. Навчальний посібник. — Київ: «Центр навчальної літератури», 2004. — 460 с.
15. Фінансовий менеджмент : підручник / кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. – К. : КНЕУ, 2005. – 535 с.

16. Финансовый менеджмент / под ред. Г. Б. Поляк. – М. : Волтер Клувер, 2009. – 608 с.
17. Финансовый менеджмент: Теория и практика : учебник / под ред. Е. Стояновой. – М. : Перспектива, 2009. – 656 с.
18. Фінанси підприємств: Навч. посіб. / О. Ю. Ніпіаліді, Н. І. Карпишин. –
19. Тернопіль: Економічна думка, 2009. – 232 с.
20. Шелудько В. М. Фінансовий менеджмент: Підручник / В.М. Шелудько; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — 2-ге вид., стер. — К.: Знання, 2013. — 375 с.

Додаткова

21. Бланк И. А. Антикризисное финансовое управление предприятием / И. А. Бланк. – К. : Эльга, Ника-Центр, 2006. – 672 с. – (Серия "Библиотека финансового менеджера". Вып. 10).
22. Бланк И. А. Управление прибылью / И. А. Бланк. – К. : НИКА-Центр, 2007. – 768 с.
23. Колисник М. Финансы. Стратегии, с которыми побеждают / М. Колисник. – К. : Издательский Дом "Максимум", 2006. – 332 с.
24. Коллас Б. Управление финансовой деятельностью предприятия. Проблемы, концепции и методы / Б. Коллас. – М. : Финансы ; ЮНИТИ, 1997. – 576 с.
25. Крайник О. П. Фінансовий менеджмент : навч. посібн. / О. П. Крайник, З. В. Клепикова. – Львів; К. : Дакор, 2000. – 260 с.
26. Крамаренко Г. О. Фінансовий менеджмент : підручник / Г. О. Крамаренко, О. Є. Чорна. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 520 с.
27. Стоянова Е. Финансовый менеджмент в условиях инфляции / Е. Стоянова. – М. : Перспектива, 2009. – 656 с.
28. Терещенко О. О. Антикризове фінансове управління на підприємстві : монографія / О. О. Терещенко. – 2-ге вид., без змін – К. : КНЕУ, 2006. – 268 с.
29. Финансовое управление компанией / под общ. ред. Е. В. Кузнецовой. – М. : Фонд "Правовая культура", 1995. – 383 с.

30. Хелферт Е. Техника финансового анализа / Е. Хелферт ; пер с англ. под ред. – Л. П. Белых. – М. : Аудит ; НИТИ, 1996. – 663 с.
31. Хруцкой В. Е. Внутрифирменное бюджетирование / В. Е. Хруцкой, Т. В. Сизова, В. В. Гамаюнов. – М. : Финансы и статистика, 2003 – 400 с.
32. Шеремет А. Финансовый анализ предприятия / А. Шеремет, Р. Сайфулин. – М. : Финансы и статистика, 1999. – 160 с.
33. Шморгун Н. П. Фінансовий аналіз : навч. посібн. / Н. П. Шморгун, І. В. Головка. – К. : ЦНЛ, 2006. – 528 с.

Ресурси мережі Інтернет

34. Методика аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки / Наказ Міністерства фінансів України від 14.02.2006 р. № 170 "Про затвердження Методики аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки", зареєстровано в Міністерстві юстиції України 27 березня 2006 р. за № 332/12206 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.
35. Методичні рекомендації по виявленню ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій по приховуванню банкрутства, фіктивного банкрутства або доведення до банкрутства / Наказ Міністерства економіки України від 19.01.2006 р. № 14 "Про затвердження Методичних рекомендацій по виявленню ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій по приховуванню банкрутства, фіктивного банкрутства або доведення до банкрутства" (зі змінами та доповненнями, внесеними наказом Міністерства економіки України від 06.03.2006 р. № 81) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.
36. Методичні рекомендації щодо застосування критеріїв ефективності управління суб'єктами господарювання державного сектору економіки / Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції та Фонду державного майна від 18 грудня 2003 року № 375/2298 "Про затвердження критеріїв ефективності управління суб'єктами господарювання державного сектору економіки",

zareestrovaniy v Ministerstvi yustitsii 30 grudnia 2003 roku za № 1268/8589 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.

37. Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації, затверджені наказом Міністерства фінансів України та Фонду Державного майна України від 26.01.2001 № 49/121 і зареєстровані в Міністерстві юстиції України від 08.02.2001 р. за № 121/5312 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.
38. Савчук В. П. Финансовый менеджмент предприятий: практические вопросы с анализом деловых ситуаций [електронний ресурс] / В. П. Савчук. – Режим доступу : www.financepro.ru.
39. Сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.minfin.gov.ua.
40. Сайт Міністерства економіки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.me.gov.ua.
41. Сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.bank.gov.ua.
42. Сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.
43. Система розкриття інформації на фондовому ринку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.smida.gov.ua.

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Тематичний план дисципліни “Фінансове забезпечення діяльності”.....	5
Зміст дисципліни “ Фінансове забезпечення діяльності”.....	7
Плани практичних занять (питання для самоконтролю).....	12
Методичні вказівки до виконання самостійної роботи	42
Питання для самостійного вивчення.....	43
Методичні вказівки до виконання контрольної роботи.....	53
Варіанти контрольних робіт.....	55
Перелік питань, що виносяться на екзамен.....	57
Список рекомендованої літератури	60

ДЛЯ НОТАТОК

Владимир О. М. Навчально-методичний посібник з дисципліни “Фінансове забезпечення діяльності” для студентів спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа» освітньо кваліфікаційного рівня «бакалавр» усіх форм навчання / Б. М. Андрушків, О. М. Владимир, І.Б. Федішин, Р.П. Шерстюк. – Тернопіль, ТНТУ ім. Івана Пулюя, 2017. – 112 с.

Укладач: Владимир Ольга Михайлівна

Підписано до друку 21.11.2017 Формат 60×90 1/16.

Папір офсетний. Умов. друк. арк. 4,5.

Тираж 100 прим. Замовлення №214-2017.

* * * * *

Друк Пп. Цимбал Л. Є.

Свідоцтво про реєстрацію № 926951 від 30.07.2009 р.

м. Тернопіль, просп. С. Бандери, 15.

тел. (0352) 52-52-50.